

145101

T.C.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

**ENDÜSTRİ MESLEK LİSELERİNDE OKUL YÖNETİCİLERİNİN
VE KOORDİNATÖR ÖĞRETMENLERİNİN OKUL SANAYİ
İLİŞKİLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ**

(Ankara İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Annaniyaz EYEBERDİYEV

145101

TEZ DANIŞMANI:

Yrd. Doç. Dr. Ayşe KORKMAZ

ANKARA 2004

T.C.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Annaniyaz Eyeberdiyeve ait “Endüstri Meslek Liselerinde Okul Yöneticilerinin ve Koordinatör Öğretmenlerin Okul- Sanayi İlişkileri ile İlgili Görüşleri (Ankara İli Örneği)” adlı çalışma jürimiz tarafından Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalına YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan..Yrd. Doç. Dr. Mehmet Şeren

İmza

Üye..Yrd. Doç. Dr. Ayşe Korkmaz

İmza

Üye..Yrd. Doç. Dr. Erdoğan Şen

ÖNSÖZ

İlimde ve teknolojiye meydana gelen hızlı gelişmeler, sosyal hayatta da değişmelere yol açmış, ekonomik değerlerin öncelik kazanmasını hızlandırmıştır. Bunun sonucu olarak, toplumun ve ferdin eğitim ihtiyaçlarına cevap verecek yeni model ve sistemlerin geliştirilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Bu gelişmeler sonucu bir zorunluluk olarak Mesleki Eğitim Kurumları da eğitimi, iş hayatının beklentileri doğrultusunda becerikli ve teknik insan gücü yetiştirmek olarak üstlenmiş, ayrıntılı bir eğitim planlaması ile ferde, iş hayatının ihtiyaçlarına uygun davranışlar kazandırmayı amaçlayan bir eğitim modeli olarak ortaya çıkmıştır.

Mesleki eğitim veren okulların başlıca hedefi gelişmelere uyum sağlayabilecek bilgi tabanına sahip bireyler yetiştirmek olmalıdır. Endüstri Meslek Liseleri de bu anlayış doğrultusunda, ilgili toplumsal kuruluşlarla işbirliği yaparak kendilerini geliştirmeli ve eğitim seviyelerini yükseltme çabası içerisinde olmalıdır. Şüphesiz, bu işbirliği sürecinin geliştirilmesi Endüstri Meslek Liselerinde beklenen eğitim kalitesini ve eğitsel verimliliği arttıracaktır.

Yapılan bu araştırma ile, Ankara İli Merkez İlçelerine bağlı Endüstri Meslek Liselerinde görevli okul yöneticilerinin ve uygulama öğretmenlerinin sanayi kuruluşları ile okul arasındaki ilişkilerle ilgili görüşleri değerlendirilmiştir. Bu amaçla Endüstri Meslek Liselerinde Görevli Okul Müdürleri, Okul- Sanayi İlişkilerinden sorumlu Müdür Yardımcısı ve Koordinatör Öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur.

Araştırmanın her aşamasında değerli görüş ve yardımlarını benden esirgemeyen tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ayşe KORKMAZ'a, araştırma anketinin geliştirilmesinde ve verilerin çözümlenmesinde yardımcı olan Enstitümüzün değerli Araştırma Görevlilerine, araştırmanın her aşamasında önerilerinden ve tecrübelerinden faydalandığım Yenimahalle Endüstri Meslek Lisesi Okul – Sanayi ilişkilerinden sorumlu Müdür Yardımcısı Sn. İsmail MERT'e ve sabrından dolayı eşim Canan EYEBERDİYEV'e çok teşekkür ederim.

ÖZET.

Bu araştırmada Endüstri Meslek Liseleri öğrencilerine iş tecrübesi kazandırılması için sanayi ile yapılan işbirliği hakkında Endüstri Meslek Liselerinde görevli okul yöneticilerinin ve koordinatör öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

3308 Sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu ve ilgili yönetmelikler okul- sanayi ilişkileri üzerinde ne derecede etkilidir?

Koordinatör Öğretmenlerin mesleki uygulamalardaki karşılaştığı sorunlar nelerdir?

Okulların mesleki uygulamalarda karşılaştığı sorunlar nelerdir?

Endüstri Meslek Liselerinde görevli uygulama öğretmenlerinin okul- sanayi işbirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

Durum saptamaya yönelik betimsel nitelikte olan bu araştırmada anket tekniği kullanılmıştır. Geliştirdiğimiz anket formu, 2003- 2004 eğitim- öğretim yılında Ankara İli, Altındağ, Yenimahalle ve Çankaya İlçeleri sınırları içerisinde bulunan Balgat Endüstri Meslek, Yenimahalle Endüstri Meslek, Gazi Endüstri Meslek, Batıkent Endüstri Meslek, İskitler Endüstri Meslek, Altındağ Atatürk Endüstri Meslek Liseleri Okul Müdürleri, okul- sanayi ilişkilerinden sorumlu Müdür Yardımcıları ve uygulamada görev alan Koordinatör Öğretmenlere dağıtılarak okul- sanayi ilişkileri ile ilgili belirtilen görüşler ve uygulamanın yeterliliği konusundaki düşünceleri alınmıştır.

Elde edilen veriler analiz edilerek f (frekans) ve % (yüzde), aritmetik ortalama(X) ve standart sapma (SS) değerlerini içeren tablolar geliştirilmiştir. SPSS- 12 (Social Serence Stat) istatistik program kullanılarak ankete katılan koordinatör öğretmenler ve okul yöneticilerinin görüşlerinde branşlarına ve görevlerine göre anlamlı bir değişiklik olup olmadığını, eğer değişiklik varsa bu

değişikliğin hangi branşlar arasında olduğunu anlamak amacıyla tek yönlü varyans analizi, bağımsız t- testi, Scheffe testi, X^2 (kay- kare) testi yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

Ankete katılanların tamamına yakını Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunun günümüz şartları göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin mesleki uygulama yapmaları için okul ile sanayi arasındaki yapıla işbirliklerinde okul ve Koordinatör öğretmenler bazı sorunlarla karşılaşmaktadır.

Araştırma sonuçlarına doğrultusunda getirilen öneriler şu şekilde özetlenebilir.

1. İşletmelerde mesleki eğitim programları ve uygulama çizelgeleri güncelleştirilmelidir.
2. Koordinatörlük görevini yürüten öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığınca Düzenlenecek hizmet içi eğitimden geçirilmesi yararlı olacaktır.
3. İl Mesleki Eğitim Komisyonları mesleki uygulama yılacak işletmelerin belirlenmesinde okullara yardımcı olmalıdır.
4. Öğrencilerin işletmelere yerleştirilmesinde kişisel özellikleri ve aşırıya kaçmaması kaydıyla kendi istedikleri göz önünde bulundurulmalıdır.
5. İşletmelerde mesleki uygulama ile ilgili okul- işletme ortak programlar geliştirilmelidir.
6. İşletmelerin mesleki uygulamaya ilgisini arttırmak için bazı önlemler alınmalıdır.
7. Okullarda uygulanan müfredat programları teknolojiye gelişmeler göz önünde bulundurularak sürekli olarak güncelleştirilmelidir.
8. Okullar öğrenci gönderdikleri işletmelerin usta öğreticileri ile sürekli irtibat halinde olmalıdır.
9. Öğrenciler işletmelere yerleştirilirken o işletmenin ileride işe alabileceği öğrenciler olmalıdır.
10. İşletmelere eğitim birimleri kurmaları için bir yaptırım uygulanmalıdır.

SUMMARY

In this investigation, evaluation for Industry Profession High School managers' and coordination teachers' opinions about the cooperation with industry for getting work experiment to Industry Profession High School students aimed.

To reach this aim the answers of below questions searched :

In what degree effects the 3308 No. Apprenticement and Profession Law and related regulations on school-industry relationship?

What kind of problems coordination teachers are meeting while dooing profession practice (application)?

What kind of problems schools are meeting while dooing profession practice?

What are the opions of the Industry Profession High School practice teachers about school-industry cooperation?

In this descriptive qualified situation fixation investigation, quastionaire technique used. The quastionaire forms that we developed were given out to coordination teachers (which works in application) and school directors of Balgat Industry Profession High School, Yenimahalle Industry Profession High School, Gazi Industry Profession High School, Batıkent Industry Profession High School, İskitler Industry Profession High School, Altındağ Atatürk Industry Profession High School which are all in Ankara Provençe, Yenimahalle and Çankaya District borders. Then the opinions of them about school-industry relationship and this application's efficiency taken.

The obtaining datas analized for developing tables which are including frequency (f) and percentage (%), arithmetical avarege (X) and standard deviation (SS) values. Furthermore the tables are commented with SPSS-12 (Social Serence Stat) computer program.

According to investigation results below results obtained :

Nearly all of the joiners of questionnaire were pointed out that the Apprenticeship and Profession Education Law must be organized over again with taking into consideration the today's situation.

In the cooperation between school and industry for students' profession practice, the school and the coordination teachers were meeting some problems .

According to investigation results we can summarize the propositions :

1. Profession Education programs and application tables must be up-to-date (organized over again topically).
2. The coordination teachers must go to in-service education programs which are organized by the National Education Ministry.
3. Provincial Profession Education Commissions must help for finding the work places for profession practice.
4. While placing the students to (industry) work places, their characteristics and personal requests (not excessively) must be taken into consideration.
5. The school-workplace common programs must be developed for profession practice in work places.
6. Some measures must be taken against increasing interests of work-places to profession practice.
7. The school curriculums must be up to date with considering technological developments.
8. The schools must always communicate with the master-workmen teachers of work-places which take students.
9. The students must be placed to work-places with thinking their future in this application.
10. A sanction must be applied to work-places for establishing education units.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
SUMMARY.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
BÖLÜM I	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Bir Eğitim Kurumu Olarak Mesleki Eğitim Kurumları.....	2
1.3. Türkiye’de Geçmişten Günümüze Mesleki ve Teknik Eğitimdeki Gelişmeler.....	4
1.4. Erkek Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü.....	10
1.4.1. Tarihçesi.....	10
1.4.2. Görevleri.....	11
1.5. Bir Mesleki Eğitim Kurumu Olarak Endüstri Meslek Liseleri.....	13
1.6. Geçmişten Günümüze Okul- Sanayi İlişkileri ve 3308 Sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun Getirdiği Yenilikler.....	15
1.7. Problem Cümlesi.....	23
1.7.1. Alt Problemler.....	23
1.8. Araştırmanın Önemi.....	23
1.9. Varsayım.....	24
1.10. Sınırlılıklar.....	25
1.11. Tanımlar.....	25
1.12. İlgili Araştırmalar.....	26

BÖLÜM II.....28

YÖNTEM VE TEKNİKLER.

2.1. Yöntem.....	28
2.2. Evren Ve Örneklem.....	28
2.3. Veri Toplama Teknikleri.....	28
2.4. Verilerin Yorumlanması.....	28

BÖLÜM III30

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. Anketi Cevaplayan Okul Yöneticileri ve Koordinatör Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı.....	30
3.2. Okul Yöneticilerinin ve Koordinatör Öğretmenlerin Kıdemlerine ve Yaşlarına Göre Dağılımı.....	31
3.3. Araştırmaya Katılan Okul Yöneticilerin ve Koordinatör Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	31
3.4. Koordinatör Öğretmenlerin Koordinatörlüğünü Üstlendiği Öğrenci Sayılarına Göre Dağılımı.....	32
3.5. Koordinatör Öğretmenlerin Mesleki Uygulamalarda Sorumluluklarına Verilmesi Gereken Öğrenci Sayılarına İlişkin Görüşleri.....	34
3.6. Koordinatör Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim İle İlgili Görüşleri.....	35
3.7. Okul Yöneticilerinin ve Koordinatör Öğretmenlerin Uygulanan Sistem İle İlgili Görüşleri.....	36
3.8. Okul Yöneticilerinin ve Koordinatör Öğretmenlerin Mesleki Uygulamaların Sınıf Düzeyine İlişkin Görüşleri.....	37

3.9. Okul Yöneticilerinin ve Koordinatör Öğretmenlerin İşletmelerde Yapılan Mesleki Uygulamalara İlişkin Görüşleri.....	39
3.10. Okul Yöneticilerinin ve Koordinatör Öğretmenlerin Öğrencilerin İşletmelerdeki Mesleki Uygulamaları ile İlgili Yapılan İşlerin Yeterliliğine İlişkin Görüşleri.....	45
BÖLÜM IV	55
SONUÇ VE ÖNERİLER.	
4.1. SONUÇ.....	55
4.2. ÖNERİLER.....	56
KAYNAKÇA.....	60
EKLER.....	63

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No:	Tablo Adı	Sayfa
1.	Erkek Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne Bağlı Meslek Liselerinin Son Üç Yıla Göre Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayılarına Göre Dağılımı.....	14
2.	Ankete Katılan Okul Yöneticilerinin ve Koordinatör Öğretmenlerin Branşlarına ve görevlerine Göre Dağılımı.....	30
3.	Okul Yöneticilerinin, Koordinatör Öğretmenlerin Kıdemlerine ve Yaşlarına Göre Dağılımı.....	31
4.	Okul Yöneticilerinin ve Koordinatör Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	31
5.1.	Koordinatör Öğretmenlerin Koordinatörlüğünü Üstlendiği Öğrenci Sayılarına Göre Dağılımı.....	32
5.2.	Tablo 5.1'deki Verilere Göre Yapılmış Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	33
5.3.	Tablo 5.1'deki Verilere Dayanılarak Yapılmış Scheffe Testi Sonuçları.....	33
6.	Koordinatör Öğretmenlerin Sorumluluklarına Almak İstedikleri Öğrenci Sayılarına Göre Dağılımı.....	34
7.	Koordinatör Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim İle İlgili Görüşlerine Göre Dağılımı.....	35
8.1	Ankete Katılanların İşletmelerde Yapılan Mesleki Eğitimde Uygulanan Sistemin Doğruluğuna İlişkin Görüşlerin.....	36
8.2.	Tablo 8.1'deki Verilere Dayanılarak Yapılmış Bağımsız T-Testi Analiz Sonuçları.....	36

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No:	Tablo Adı	Sayfa
9.1.	Okul yöneticilerinin, koordinatör öğretmenlerin işletmelerdeki mesleki eğitim uygulamasındaki sınıf düzeyine ilişkin görüşlerine göre dağılımı.....	37
9.2.	Ankete Katılan Deneklerin Mesleki Uygulamanın Sınıf Düzeyine İlişkin Görüşleri Üzerinde Yapılmış Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	37
10.	Okul Yöneticilerinin, Koordinatör Öğretmenlerin İşletmelerin Mesleki Uygulama İçin Öğrenci Kabulüne İlişkin Görüşlerine Göre Dağılımı.....	39
11.	Okul Yöneticilerinin ve Koordinatör Öğretmenlerin İşletmelerdeki Mesleki Uygulamanın Öğrenci Disiplini Üzerindeki Etkisi ile İlgili Görüşlerine Göre Dağılımı.....	40
12.	Uygulama Öğrencilerin Kolay İş Bulmalarını Sağlamaktadır.....	41
13.	Uygulama Okul ile İşyeri Arasındaki İşbirliği ve Bilgi Akışını Sağlamaktadır	42
14.	İşyerlerinde Öğrenciler İşe Katılma Yerine Gözlemci Olmayı Yeğlemektedir.....	43
15.	Öğrenciler Okul Tarafından Yeterince İzlenememekte ve Buna Bağlı Olarak Öğrencilerde Devamsızlıklar ve Davranış Bozuklukları Meydana Gelmektedir.....	44
16.	İşyerlerinin Belirlenmesi	45
17.	Öğrencilerin İsteklerine ve Özelliklerine Göre İşyeri ve Öğrenci Ayırma İşlemi.....	46

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No:	Tablo Adı	Sayfa
18.	İlgili Taraflar (Okul- İşletme- Öğrenci- Veli) Arasındaki Protokoller ve Sözleşmeler.	47
19.	Okul ve İşletme Tarafından Ortaklaşa Hazırlanan Öğretim Planları.....	48
20.	Okulun Bulunduğu Merkezde Uygulama İçin İşyeri Bulma Durumu.....	49
21.	Eğitimin Etkili Olarak Yürütülebilmesi İçin Okul ve İşyeri Arasında Yürütülen Koordinasyon.....	50
22.	İşyerlerinin Eğitime Yönelik İlgisi.....	50
23.	Uygulama Yapılacak İşletmelerin Merkezden Belirlenip Koordine Edilmesi.....	51
24.	Usta Öğretici ve Koordinatör Öğretmenin İşbirliği Yapması ve Eğitimi Koordine Etmesi.....	52
25.	Usta Öğreticilerin Öğrencilerin Başarı Durumunu Takip Etmesi.....	53
26.	Öğrencilerin Eksiklerinin Giderilmesi Konusunda İşletmelerin Okul ile İşbirliği Yapması.....	53
27.	Usta Öğreticilerin Öğrencilerle İyi İlişkiler Geliştirmesi, Problemleri İle İlgilenmesi ve Rehberlik Etmesi.....	54

BÖLÜM I

1.1. Giriş

Ülkenin ekonomik kalkınması ile sosyo ve kültürel gelişiminde büyük rol oynayan eğitimin, öncelikli hedefi kişiyi toplumun ihtiyaç duyduğu bireyler olarak yetiştirmeye çalışmaktır.

Bilim ve teknolojiye meydana gelen hızlı gelişmeler, sosyal hayatta da değişmelere yol açmış, ekonomik değerlerin öncelik kazanmasını hızlandırmıştır. Bunun sonucu olarak, toplumun ve ferdin eğitim ihtiyaçlarına cevap verecek yeni model ve sistemlerin geliştirilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda ortaya çıkan mesleki eğitim kurumları da eğitimi, iş hayatının beklentileri doğrultusunda becerikli ve teknik insan gücü yetiştirmek olarak üstlenmiş, ayrıntılı bir eğitim planlaması ile ferde, iş hayatının ihtiyaçlarına uygun davranışlar kazandırmayı amaçlayan bir eğitim modeli olarak ortaya çıkmıştır. Bu gelişmelerle birlikte mesleki ve teknik eğitimde kullanılan araç ve gereçler, hızlı teknolojik gelişmelerin olduğu günümüzde geçerliliğini uzun bir süre koruyamamaktadır.

Endüstri kuruluşları da kendi devamlılığını koruyabilmek için yenilikleri sürekli olarak takip etmek ve uygulamak zorundadır. Diğer bir önemli husus ise nitelikli insan gücünün yetiştirilmesidir. Fakat endüstrinin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün, bahsettiğimiz hızlı gelişmelerin olduğu bir ortamda sadece eğitim kurumlarında yetiştirilmesi olanaksızdır. Çünkü bu eğitimi veren okulların ekonomik gücü yenilikleri anında okula yansıtabilecek düzeyde değildir. Bir yanda teknolojiye yeniliklere ayak uydurabilecek nitelikli insangücü sıkıntısı çeken endüstri kuruluşları, diğer yanda ise bu denli hızlı gelişmelere ayak uydurmakta ekonomik olarak zorluk çeken mesleki eğitim veren okulların bulunması, mesleki ve teknik eğitim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında endüstri kuruluşlarının katkılarının sağlanması ve program

geliştirme çalışmalarının endüstride bu konuda beceri kazanmış elemanlarla yürütülmesini zorunlu kılmıştır.

1.2. Bir Eğitim Kurumu Olarak Mesleki Eğitim Kurumları.

Gelişmekte olan dünyamızda teknoloji ve buna bağlı olarak da endüstri, toplum kültürünün ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Ülkelerinin gelişme düzeylerini belirlemek için kullanılan ölçütlerin en önemlilerinden biri olan teknoloji, beraberinde onu kullanacak yetenekli insan gücünün yetiştirilmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır.

Mesleki ve Teknik Eğitim hizmetlerinin, istihdam ihtiyaçlarına uygun olarak ekonomik ve verimli bir şekilde düzenlenebilmesi için önce, Mesleki Eğitim kavramına açıklık getirmek gerekmektedir.

Mesleki ve Teknik Eğitim, sosyal düzeni korumak ve toplumun her ferdi için medeni hayattan payını alacak şekilde yetiştirmek görevini yüklenir (Aktaş;1999:4).

Mesleki Eğitim, bireylerin hayatını kazanması için belirli meslek alanına ilişkin bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandıran ve birey kabiliyetlerini çeşitli yönleriyle geliştiren eğitim sürecidir (Doğan;1997: 13).

Mesleki Eğitim, birey için gerekli ihtiyaçların temininde bir mesleğe ilişkin bilgi, beceri ve davranış kazandıran, bireyin çeşitli kabiliyetlerini en üst seviyede geliştirmeyi amaçlayan bir eğitim sürecidir.

Mesleki ve Teknik Eğitim ise ferde belirli bir meslek için gerekli bilgi, beceri ve davranışları verir ve ayrıca özel kültür formasyonu kazandırır. Bunun içindir ki, genel ve mesleki eğitim bir bütünün parçalarıdır. Bu bütünlük içerisinde bir birini tamamlayan fonksiyonları vardır (Nişancı, 1990: 12).

Genel eğitim, herhangi bir meslek alanına bağlı olmadan başarılı bir yaşam sağlamak için bireyin genel olarak geliştirilme sürecidir. Mesleki eğitim ise belirli bir meslek alanı ile ilgili bilgi ,beceri ve alışkanlıkların kazandırılmasıdır. Diğer bir deyişle Mesleki ve Teknik eğitim üretimi amaç edinir. Genel eğitim ise tüketimci niteliktedir (Alkan:1996 :21).

Endüstri devrimi beraberinde mesleki ve teknik eğitimi büyük ölçüde etkileyen birçok değişimler yaratmıştır. Endüstri devrimi bireylerin yaşam ve çalışma koşulları değişmiştir. İnsanların yaşam ile ilgili anlayış ve beklentilerinin artmasına neden olmuştur. İş ve istihdam yapısı ile istihdam için aranan öğrenim koşulları değişmiş, daha kapsamlı ve ileri düzeyde örgütlenmiş bir mesleki ve teknik eğitim sisteminin gelişmesine neden olmuştur (Aklan ve Diğerleri;2001:23).

Çağımızda mesleki ve teknik eğitim sistemi, çeşitli ülkelere demografik faktör, sanayi yapısı, hizmet sektörü, devletin yönetim şekli, finansman olanakları, gelenekler ve tarih evrimi gibi bir çok değişime bağlı olarak çeşitli sistemlerde yürütülmektedir. Bu çeşitliliği üç anan grupta toplamak mümkündür (Gürol; 1997:30)

Piyasaya dayalı eğitim modeli. Bu modelde mesleki ve teknik eğitim, işletmeler ve özel eğitim kurumlarınca sağlanmakta ve hükümet rolü çok az olmaktadır. Devletin temel fonksiyonu bireye temel eğitimi vermek, sanayinin görevi ise bireye mesleki eğitim sağlamaktır.

Okula dayalı eğitim modeli. Çıraklık eğitiminin beklenen ve istenilen sonucu vermemesi zamanla meslek elemanlarının okullarda yetiştirilmesi düşüncesini doğurmuştur. Bu sistemde mesleki eğitim de genel eğitim sisteminin içinde yer almaktadır. Eğer pratik eğitim söz konusu ise okul bünyesinde verilmesi sağlanmakta ve eğitim giderleri tamamen devlet tarafından karşılanmaktadır. Mesleki eğitim alan öğrencilerin diğer öğrencilerden bir farkı olmamasıyla beraber bu öğrenciler artık sanayinin ücretli çalışanları değildir.

İşbirliğine dayalı eğitim modeli. Bu modelde meslek standartları devlet, işveren, işçi kuruluşları tarafından hazırlanmakta ve bu standartlara göre mesleki

eğitim hükümet ve işletmelerin işbirliği içinde yürütülmektedir. bu sistemde öğrenciye okulda teorik eğitim verilmekte, işletmede ise öngörülen beceriler kazandırılmaktadır.

1.3. Türkiye’de Geçmişten Günümüze Mesleki ve Teknik Eğitimdeki Gelişmeler.

İmparatorluk döneminde kurulmaya başlayan mesleki eğitimin geliştirilmesi ve endüstrinin islahi çalışmalarına Cumhuriyet yönetimi zamanında da daha çok önem verilerek devam edilmiştir. Selçuklular zamanında fütüvvet birliklerinde insanlara din, ahlak bilgilerinin yanında mesleki eğitimde verilmekteydi. Bu fütüvvet birlikleri esnaf birliklerinin kaynağı olarak kabul edilmesine rağmen temelde meslek teşkilatları olarak ortaya çıkmamıştır(Aktaş; 1999:66). Fakat bu fütüvvetler zamanla mensuplarının dini eğitim ve genel ahlak eğitimi haricinde bir meslek edinmelerini de amaçlamış, bu amaçla da esnafılar çıraklık sistemiyle fütüvvet mensuplarına mesleki eğitim vermişlerdir.

Cumhuriyet öncesi dönemde, işbirliği açısından en önemli teşkilat Ahilik Sistemidir. Çünkü işbirliğine dayalı sisteme ilk kez bu örgütte rastlanmaktadır. Ahi kelimesi kardeş anlamına gelmektedir. Anadolu’da kurulan Ahi birliklerinin ne zaman kuruldukları tam olarak bilinmemekle beraber 11. Yüzyılda Türklerin Anadolu’ya gelmelerinden sonra kuruldukları söylenmektedir (Gürel, 1997:61)

Anadolu’da Ahi Evran ve arkadaşları tarafından kurulup yerleştirilen Ahilik kurumunun ilkeleri İslam ülkesinde öteden beri bilinen ve iyi insan olma ilkelerini kapsamıştır (Erken, 1998:25).

Ahi birliklerinin en önemli özelliklerinden biri, mensuplarına bir mesleği ve ortak davranışlar örüntüsünü kazandırmayı önemseyen kurumlar olmasıdır. Ahi birliklerinin ortaya çıkışlarından itibaren eğitim ve öğretim faaliyetlerinde bulundukları zaten bilinmektedir. Ahi birliklerinin meslek konusunda bulundukları eğitim faaliyetlerin usulleri incelendiğinde karşımıza tedric ve

işbaşında eğitim metotları çıkmaktadır. Ahilik müessesesinde işbaşında eğitim metodu bir bakıma usta çırak ilişkisi olarak adlandırılabilir. Ahi Evran ve arkadaşları ahiliğe girenleri aynı zamanda çırak sayıyorlardı ve bu çıraklar bir ustanın yanında sanat öğrenmeye başlıyordu. Çırak ustanın yanında işin nasıl yapıldığını öğrenir, istendiğinde kendisi tatbik ederdi. Çırak sanatta belirli bir mesafe katlettiğinde bir merasimle kalfalığa yükseltilmekte ve bu eğitim tarzı ustalığa kadar devam etmektedir. Usta olmuş birisi ise dilediğinde kendi dükkanını açabiliyordu (Erken; 1998:82).

Ahilik müessesinde ahlaki eğitim metotları arasında yer alan ve mesleki eğitimde de kullanılan bir diğer model ise “Tedric” metodudur. Bu metotla çıraklığa alınan kişiye meslek ile ilgili bilgiler, maharetler ve hüneler basitten karmaşığa, kolaydan zora doğru uzanan bir süreçte kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu metoda göre işyerine giren çırağa, işyerinin en basit işleri verilmekte ve bunları kavradıkça daha ağır işler verilmektedir. Ahilik müessesinde verilen mesleki eğitimde amaç sadece meslekle ilgili davranışlarla sınırlı kalmayıp mesleğin bütününe yerine getirmeyi ve diğer esnaflar ile iyi geçinmeyi de kapsamıştır. Ahilik müessesinde asıl gaye üstün insan yetiştirmektir. Bunu hem mesleki yönden hem de ahlaki yönden amaç edinmişlerdir (Erken;1998:87).

Daha sonraki zamanlarda Osmanlı İmparatorluğunun himayesi altında 19.yüzyılda kurulmaya başlayan mesleki okullar da aynı Ahi birliklerinin amaçlarıyla uyuşmaktadır. Fakat Ahi birliklerinden farklı olarak bu okullar Osmanlı İmparatorluğu zamanında genel öğretim sisteminin içerisinde yer almıştır.

Uzun bir süre mahalli imkanlarla kurulan ve yürütölen Mesleki Eğitim Kurumları, program hazırlama, yönetim ve kaynak bakımından mahalli idarelerin kontrolünde kalmıştır. Örneğin bu mahalli imkanlarla desteklenen okullardan biri olan ve 1868’de İstanbul’da açılan Sultanahmet Endüstri Meslek Lisesinin bir kısım masrafları Borsa Hanının geliri, Galata Köprüsü geçiş parası, ve diğer

gelirlerden karşılanmakta idi. Bu okullar 1913 yılına kadar bağlı oldukları il bütçelerinden ciddi bir yardım alamamışlardır. 1913 yılında yürürlüğe giren “İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu” ile , meslek okulları il özel idarelerin bütçelerinden desteklenen kurumlar haline gelmiştir. Buna rağmen bazı illerin, kendi bölgelerindeki meslek okullarına gerekli yardımda bulunmamaları, bu kurumların gelişmesine engel olmuştur (Aktaş,1999:18).

Cumhuriyetin ilan edilmesiyle birlikte Mesleki Eğitim Kurumlarına devlet bütçesinden yardım edilmeye başlanmış ise de, 1927 yılında kabul edilen 1052 sayılı kanunun yürürlüğe girmesine kadar İl Özel İdarelerinin bu okullara finansmanı devam etmiştir (Aklan ve Diğerleri,2001:72).

1942 yılında çıkarılan 4303 sayılı kanunla,10 yılda 80 Milyon liranın mesleki ve teknik öğretim kurumlarının geliştirilmesi ve sayılarının arttırılması amacıyla harcanması için Milli Eğitim Bakanlığının emrine tahsis edilmiştir (Aklan ve Diğerleri,Doğan,Sezgin,2001:73).

Bu harcama planı doğrultusunda yapılan yatırımlarla 1942- 1952 yılları arasında mesleki ve teknik öğretimde önemli derecede hızlı gelişmeler olmuştur.

Bu gelişmeleri rakamla ifade etmek gerekirse;

Erkek sanat okullarının 27’den 105’e,

Kız meslek okullarının 73’ten 183’e

Ticaret liselerinin 14’ten 24’e yükseldiği görülmektedir (Alkan,Doğan,Sezgin,2001:74).

Milli Eğitim Bakanlığı, bu gelişmeyi devam ettirebilmek amacıyla yeni bir bütçe isteminde bulunmuştur. Nitekim 30 Mart 1950 tarih ve 5642 sayılı Kanunla, 1960 yılına kadar harcanmak üzere 75 milyon liranın mesleki ve teknik öğretim için tahsisi uygun bulunmuştur (Alkan,Doğan,Sezgin,2001:72).

1960’tan itibaren planlı dönemlerin başlamasıyla birlikte, hazırlanan kalkınma planlarında iş hayatının ihtiyacı olan nitelikli insan gücünün

yetiştirilmesi için mesleki ve teknik eğitime ayrı bir önem verilmiş ise de, mesleki ve teknik öğretime bakanlık bütçesinden ayrılan ödenek oranları dönemlere göre farklılık göstermiştir.

Bakanlık, Mesleki ve Teknik öğretime devlet bütçesinden ayrılan kaynağın bu alanda ülkenin ihtiyaç duyduğu gelişmelerin sağlanabilmesi için yetersiz olduğunu dikkate alarak ek kaynaklar yaratmanın yollarını aramıştır.

Bu düşünce doğrultusunda hareket eden Milli Eğitim Bakanlığı, bünyesinde 3308 sayılı kanunun verdiği yetkileri doğrultusunda “Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Destekleme Fonu” kurmuştur. Bu Fon iş hayatını oluşturan kuruluşlara mesleki ve teknik eğitim harcamalarına katılma yükümlülüğünü getirmiştir. Fonda biriken kaynaklar, Mesleki ve Teknik eğitimin verimliliğinin yükseltilmesinde ve yaygınlaştırılmasında kullanılması amaçlanmıştır. Yasayla birlikte fonda biriken kaynakların nerelerde kullanılacağı METARGEM’e bırakılmıştır (METARGEM, 1995:8)

5 Haziran 1986’da kabul edilen 3308 sayılı mesleki eğitim kanununun 42. maddesi gereği *Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi* (METARGEM) yukarıda bahsedilen Fonun da içinde bulunduğu Çıraklık, Mesleki ve Teknik eğitim konularında Bakanlıkça ihtiyaç duyulan planlama, araştırma, geliştirme ve üretim hizmetlerini yapmak ve ya yaptırmak amacıyla doğrudan merkeze bağlı taşra kuruluşu olarak ortaya çıkmıştır.

1992 yılında çıkarılan Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi Başkanlığı Hizmet Yönergesiyle birlikte METARGEM’in teşkilat yapısı düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle birlikte METARGEM Bakanlık Müsteşarına bağlı bir yönetim kurulu, bir başkan, iki başkan yardımcısı, bir okul müdürü, iki müdür yardımcısı ve planlama, araştırma- geliştirme ve üretim hizmetlerini gerçekleştirecek 8 hizmet biriminden oluşmuştur (METARGEM İstatistik).

METARGEM'in başlıca görevleri ise aynı hizmet yönergesinin beşinci maddesinde belirtilmiştir. Bu görevlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir:

1. Çıraklık, mesleki ve teknik öğretimle ilgili araştırmalar yapmak ve sonuçlarına göre alternatif çözüm önerileri getirmek,
2. Meslek analizleri hazırlamak ve geliştirmek,
3. İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak, meslek standartlarını belirleyecek çalışmalar yapmak ve diğer kuruluşlarca benzer konularda yapılan çalışmalara iştirak etmek,
4. Çıraklı, mesleki ve teknik öğretimin planlanmasına esas olmak üzere iş hayatının ileriye yönelik nitelikli insan gücü ihtiyaçlarını belirleyen araştırmalar yapmak,
5. Okul ve kurumlarda görevli öğretmenlerle iş yerlerindeki usta öğreticilerin hizmet içi ihtiyaçlarını belirlemek ve bu hususta kurs ve ya seminer programları hazırlamaktır.

Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezinin (METARGEM) yönetildiği Yönetim Kurulu aşağıdaki kurumlardan ve bu kurumların temsilcilerinden oluşmuştur.

1. Talim ve Terbiye Kurulundan Mesleki ve Teknik öğretim ile ilgili bir üye.
2. Çıraklık ve Yaygın Eğitim ile Mesleki ve Teknik Eğitim birimlerinin genel müdürü ve ya temsilcileri,
3. Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma Merkezi Başkanı,
4. Mesleki Eğitim Geliştirme ve Yaygınlaştırma Daire Başkanı,
5. Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi Daire Başkanı,
6. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Temsilcisi,
7. Türkiye İş Kurumu Temsilcisi,
8. Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsalar Birliği Temsilcisi,
9. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Temsilcisi,
10. En çok işvereni temsil eden İşverenler Sendikası Konfederasyonu Temsilcisi.

11. En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu Temsilcilerinden oluşmaktadır.

Ayrıca ihtiyaç duyulan planlama, araştırma ve geliştirme hizmetlerinin bir bütünlük içerisinde daha etkili ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için benzer hizmetleri yürütmekte olan 6. Akşam Sanat Okulu 1995 yılında Bakanlık Makam Onayı ile METARGEM'e bağlanmıştır.

Gerek dış kaynakların mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesinde kullanılması amacıyla ülkemize getirilmesinde, gerek mesleki eğitim veren okulların çevresindeki sanayi kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde verdikleri eğitimi geliştirmesinde kuşkusuz METARGEM'in geliştirdiği projeler ve yürüttüğü faaliyetlerin rolü büyüktür. Fakat METARGEM'in kurulduğu tarihten bu güne kadarki süre içerisinde yaptığı en önemli çalışma mesleki ve teknik eğitim veren okullardan mezun olan öğrencilere kendi alanları ile ilgili meslek yüksek okullarına sınavsız geçiş imkanı tanıyan 4702 sayılı yasanın çıkarılmasında aldığı aktif görevdir. METARGEM yasa tasarısının hazırlanmasında rol almakla kalmamış, bu tasarı yasalaştıktan sonra da öğrencilerin meslek yüksek okullarına yerleştirilmesindeki bütün çalışmaları ÖSYM ile birlikte bakanlık adına koordine etmiştir. Hazırlanması gereken yönetmelikleri tamamlayarak Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının görüşüne sunmuştur.

2003 – 2004 eğitim ve öğretim yılında sadece Erkek Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okullardan mezun olan 81274 öğrenciden 25623'ü bu sınavsız geçiş hakkından yararlanmıştır.(Erk.Tek.Eğt.Gen.Müd. Web İstatistik).

Bu çalışma sayesinde mesleki ve teknik eğitim veren kurumlara son yıllardaki azalan talep ve ilgi yeniden yükselişe geçmiştir. İstatistik verilere bakıldığında bu açıkça görülmektedir.

1.4. Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü.

1.4.1 Tarihçesi:

Erkek Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü; 1933 yılında çıkarılan 2287 sayılı Maarif Vekaletleri Merkezi Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkındaki Kanunla, Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığına bağlı olarak kurulmuştur.

1937 yılında çıkarılan 3325 sayılı kanunla Kültür Bakanlığı Merkez Teşkilatına bağlanmış ve adı da “ Erkek ve Teknik Öğretim Genel Direktörlüğü” olarak değiştirilmiştir. 2287 sayılı Maarif Vekaleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında kanuna ek olarak 1941 yılında çıkarılan 4113 sayılı kanunla Mesleki ve Teknik Eğitim genel müdürlükten müsteşarlık seviyesine yükseltilmiş, Erkek Teknik Eğitim Müdürlüğü de bu kanunla Mesleki ve Teknik Eğitim Müsteşarlığına bağlanmıştır (Alkan,Doğan,Sezgin,2001:83).

Milli Eğitim Bakanlığının 1 mart 1960 gün ve 2178 sayılı onayıyla “Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü” olarak yeniden teşkilatlandırılmıştır (Erk.Tek.Eğt.Gen. Müd.1998:6)

1982 yılında, 8/ 4334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Bakanlığın Teşkilatında yapılan düzenlemeler ile beraber Mesleki ve Teknik Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü ile Yaykur- Örgün Yüksek Öğretim Dairesi Başkanlıkları kaldırılarak bu dairenin görevleri de Genel Müdürlüğe verilmiş ve adı da Erkek Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. 1983 yılında, 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Genel Müdürlüğün adı yeniden Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir(Erk.Tek.Eğt.Gen. Müd.1998:7).

1984 yılında çıkarılan 208, 1989 yılında çıkarılan 385 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünün görevleri yeniden belirlenmiştir

Genel Müdürlüğün görevleri; şuan yürürlükte olan ve 1982 yılında çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve görevleri Hakkında 3797 sayılı Kanun 13. Maddesi ile belirlenmiştir (MEB, 2000:45).

1.4.2. Görevleri.

Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri hakkında Kanunun 13. Maddesine göre;

- a) Endüstri Meslek Liseleri, Teknik Liseler, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Teknik Liseleri, Pratik Sanat Okulları ile aynı seviye ve türdeki diğer mesleki ve teknik, örgün- yaygın eğitim kurumlarının eğitim, öğretim yönetimi ile ilgili bütün görev ve hizmetleri yürütmek,
- b) Okul ve kurumların eğitim ve öğretim programlarını, ders kitapları ile eğitim araç- gereçlerini hazırlamak, Talim ve Terbiye Kuruluna sunmak,

görev ve hizmetleri yürütmekle görevlendirilmiş ve bu görevlerin yerine getirilmesine uygun olarak teşkilatlandırılmıştır.

Buna göre;

1. Teknolojik gelişmelere paralel olarak ülkemizin endüstrisinin orta kademe teknik insan gücü ihtiyacını nitelik ve nicelik yönünden karşılayacak tedbirleri almak, bu konuda ilgili daire ve kuruluşlarla işbirliği yapmak,
2. Endüstriyel mesleki ve teknik öğretimin amaçlarına uygun yönetmelikleri ve öğretim programlarını hazırlamak ve ya hazırlatmak, uygulamak ve sonuçlarını değerlendirmek,
3. Endüstriyel teknik eğitime yönelmiş gençlere ve yetişkinlere, Milli Eğitimimizin temel ilkelerine, endüstrimizin ihtiyaçlarına uygun olarak ve milletler arası standartlarda teknik eğitim verilmesini sağlamak.
4. Endüstriyel teknik öğretimi, kalkınma planlarında ve hükümet programlarında öngörülen hedefler doğrultusunda geliştirmek ve ülke genelinde yaygınlaştırılması ile ilgili tedbirler almak.

5. Endüstriyel teknik öğretim okul ve kurumlarında yönetici ve öğretmen olarak görev yapanların görevleri ile ilgili bilgi, becerilerini yurt içinde ve yurt dışında düzenlenecek hizmet içi faaliyetleri ile çağdaş teknoloji seviyesinde geliştirilmesi amacıyla gerekli tedbirleri almak,
6. Ülkemizdeki gelişmeleri ve ihtiyaçları dikkate alarak yatırım plan ve programlarını hazırlamak, planlanan yatırımları takip ederek sonucunda yeni okullar ve meslek bölümleri açmak, mevcut okullarda mahalli ihtiyaçlara göre yeni programlar hazırlamak ve uygulamak,
7. Orta dereceli endüstriyel teknik öğretim yapan okul ve kurumların ihtiyacı olan, meslek derslerine ait temel ders kitapları ile bilgi- iş ve işlem yapraklarını öğretim programlarına ve çağdaş teknolojiye uygun olarak yazdırmak ve mevcutların geliştirilmesini sağlamak, tercümesi uygun görülen teknik eserleri tercüme ettirmek,
8. Örgün- yaygın, mesleki- teknik eğitim yapan okul ve kurumların cari ve transfer harcamalarına ait yıllık bütçesini hazırlamak, bütçe faaliyetlerinin geliştirilmesini sağlamak,
9. Mezunların, yetiştirme amaçlarına uygun olarak, iş alanlarına geçiş ve uyumlarını sağlayacak imkanların araştırmasını, sonuçların değerlendirilmesini, bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmasını sağlamak,
10. Genel Müdürlük personeli ile bağlı okul ve kurumlardaki yöneticilerin atama ve nakillerin de ilgili birimlerle işbirliği yapmak,
11. Bağlı okul, kurum ve kuruluşların, eğitim, öğretim ve yönetim çalışmalarını düzenlemek ve geliştirmek,
12. Endüstriyel teknik öğretimde rehberlik, psikolojik danışma ve mesleki yönlendirme hizmetlerinin geliştirilmesi ile etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamaktır.

1.5. Bir Mesleki Eğitim Kurumu Olarak Endüstri Meslek Liseleri

Endüstri Meslek Liseleri, ilköğretim üzerine öğretim süresi üç yıl olana ve öğrencilere; ortaöğretim seviyesinde asgari genel kültür ve uygar bir dünya görüşü sağlanması yanında, çeşitli meslek alanlarında endüstrinin ihtiyaç duyduğu mesleki formasyon verilmek suretiyle öğrencileri iş alanlarına ve yüksek öğretime hazırlayan programların uygulandığı endüstriyel teknik öğretim okullarıdır.

Endüstri Meslek Liselerinde öğrenciler IX. sınıfta eğitim ve öğretim çalışmalarının tamamı okulda, X. ve XI. sınıflarda ise genel bilgi ve teknik teorik derslerini, haftanın iki günü okulda, uygulamalı meslek derslerini ise haftanın üç gününde alanları ile ilgili işletmelerin makine, araç-gereç ve mesleğinde uzmanlaşmış personel imkanlarından faydalanarak işyerlerinde yapmaktadır.

Ayrıca, nüfusu çok küçük olan yerleşim birimlerinde endüstri meslek lisesi açılması ekonomik olmadığından; bu yerleşim birimlerindeki, başarılı fakat ekonomik durumu müsait olmayan öğrencilerin eğitime imkan sağlamak amacıyla, fiziki imkanları yeterli olan endüstri meslek liselerinde yatılılık ihdas edilmektedir.

Tablo 1.

ERKEK TEKNİK ÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI OLARAK EĞİTİM ÖĞRETİM FAALİYETLERİNİ
SÜRDÜREN ENDÜSTRİYEL TEKNİK ÖĞRETİM OKULLARININ 2000-2001,2001-2002 VE 2002-2003 ÖĞRETİM YILI
OKUL TÜRLERİNE GÖRE OKUL, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ SAYILARI

	2001-2002 ÖĞRETİM YILI			2002-2003 ÖĞRETİM YILI			2003-2004 ÖĞRETİM YILI		
	OKUL SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	OKUL SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	OKUL SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI
ANADOLU TEKNİK LİSESİ	175	1236	25072	175	1478	25837	175	492	26101
ANADOLU MESLEK LİSESİ	198	223	6018	203	141	7804	205	396	9715
TEKNİK LİSE	282	23405	20381	287	22190	21982	295	25789	23060
ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ	432		255367	397		251236	420		275475
ÇOP PROGRAMLI LİSE	230	4762	59900	203	3776	52622	207	4809	58613
MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM MERKEZİ	2	2	126	82	2563	28199	82	3141	29036
TOPLAM	1319	29628	366864	1347	30148	387680	1384	34627	422079

Kaynak: MEB Erk.Tek.Öğrt. Gen. Müd. İstatistik

1.6. Geçmişten Günümüze Okul Sanayi İlişkileri Ve 3308 Sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunun Getirdiği Yenilikler.

Bir toplumda işbirliğinin ortaya çıkmasında insanların yada kurumların tek başlarına çözemedikleri sorunlarla karşılaşmaları belirleyici bir etken olarak gözümüze çarpmaktadır. Bu işbirlikleri sayesinde de sorunlara daha pratik çözümler üretilebilmiştir. Dolayısıyla eğitim kurumları da toplum içerisindeki diğer kurumlarla çok yakın ilişkiler içerisinde. Bir eğitim kurumu olan okullar eğitim sisteminin amaçlarının gerçekleştirilmesi için kasıtlı olarak oluşturulmuş formal bir örgüttür. Sosyal sistemler gibi girdi-dönüşüm süreci-çıktı ve dönüt bağlamında ele alınabilir. Okulun çevresi en geniş anlamıyla toplumun kendisidir. Girdisi ise toplumdan gelen ve çıktı olarak topluma dönecek olan insandır (Tarım;2000:13)

Türkiye, kalkınmanın temel amacı olarak hızlı sanayileşme sürecine geçmiş, sanayiye öncelik verilmesi, sanayi üretimin genişlemesi sağlanmış ve buna bağlı olarak her alanda mesleki ve teknik eğitim görmüş insangücüne olan talep artmıştır. Endüstri ve teknolojiye gelişmeler çalışanların bilgi, beceri ve davranışlarında derin ve hızlı gelişmelere yol açmıştır. İşletmelerde kullanılan teknolojiler çok büyük bir hızla değişime uğramaktadır. Bu nedenle ülkemizin ihtiyacı olan yüksek performanslı işgücünü yetiştirme hedefine ancak bu işletmeler ile okullar arasında yakın bir işbirliğinin sağlanması ile geçkeşebilecektir. Öğrencilerin hem bu günün ve hem de yarının işyerlerinde karşılaşabilecekleri zorlukların üstesinden gelebilmesinde bu okul endüstri ilişkilerinin kurulması önemlidir. Çünkü öğrencilerin endüstrideki görevlerine hazırlanması ve uyum sağlaması, bizzat o ortamı yaşaması ile mümkün olacaktır.

Okul sanayi işbirliğine dayalı Mesleki ve Teknik eğitim programı, öğrenciyi belirli eğitim hedefleri yönünde yetiştirmek üzere , programla ilgili grupların karşılıklı işbirliğine dayalı olarak düzenlenmiş bir eğitim sistemi olarak tanımlayabiliriz (Alkan;1976:112).

Ülkemizdeki Mesleki ve Teknik eğitim, daha öncede bahsettiğimiz gibi, XIX. Yüzyıla kadar “çıraklık sistemi” şeklinde yürütülmüştür. Cumhuriyet’ten sonra ise, Mesleki ve Teknik eğitimin tüm eğitim sistemi içerisinde örgütlenmesi yönünde çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

1920’li yıllar mesleki eğitimin, tüm eğitim sisteminin içine alındığı temel kavram ve ilkelerinin oluşturulduğu yıllar olmuştur. Bu yıllarda mesleki ve teknik eğitimin kurulması ve yoğunlaştırılması için Atatürk’ün de özel ilgi ve çaba harcadığı bilinmektedir. Nitekim Atatürk 1922 tarihinde Büyük Millet Meclisinde yaptığı konuşmada bu konudaki görüşünü şu şekilde ortaya koymaktadır;

.....Memleket evladını hayati içtimaye ve iktisadiyede fiilen müessir kılabilmek için elzem olan iptidai malumatı ameli bir tarzda vermek usulü Maarifimizin esasını teşkil etmelidir (Gürol; 1997:63)

Türk Eğitim Politikasını oluşturan temel ilke ve hedeflerin belirlenmesi ile ilgili yapılan çalışmalar esnasında yaptığı konuşmasında ise, Atatürk uygulamalı mesleki ve teknik eğitimin önemini şu sözlerle ifade etmiştir;

...Bir yandan bilmezliği gidermeğe uğraşırken, öte yandan yurt çocuklarını toplumsal ve ekonomik alanda etken ve verimli kılabilmek için gerekli olan temel bilgileri iş üstünde öğrenme yöntemi, eğitim ve öğretimin ana kuralı olmalıdır (M. E.B., 1982: 16)

Eğitim politikasının ve ilkelerinin bir sisteme bağlanması için uğraş verildiği bu yıllarda çeşitli ülkelerden yabancı uzmanlar yurda davet edilmiştir. 1924 yılında Amerikalı profesör John Dewey’nin raporuyla başlayan ve 1933- 34 yıllarında ülkemizde geniş incelemeler yapan Amerikan Heyetinin çalışmalarını içine alan dönemde eğitim ve kültür reformu kaynakları için yabancı uzman görüşlerine müracaat edilmiştir. Yabancı uzmanların hazırladığı raporlarda yönetim, program, öğretmen yetiştirme, denetim, yüksek öğretim reformu gibi güncelliğini hala koruyan konular ele alınmıştır (Akkutay; 1996:3)

1924 yılında Milli Eğitim Bakanlığının davetlisi olarak ülkemize gelen Kolombiya Üniversitesi Profesörü John Dewey eğitim teşkilatının düzenlenmesi ve topyekün kalkınması için bilgisine başvurulmuş ilk yabancı uzman olmuştur. John Dewey hazırladığı raporda genel eğitimin yanı sıra mesleki ve teknik eğitim ile ilgili de tespit ve önerilerde bulunmuştur. Hazırladığı raporda mesleki ve teknik eğitim ile ilgili olarak, meslek okullarında programların, okulların bulunduğu yörenin durumuna bağlı olarak daha esnek olması ve çeşitlendirilmesinin uygun olacağını belirtmiştir. Ayrıca John Dewey okul-endüstri işbirliğinin gerekliliğini belirtmiş, mesleki eğitim veren okulların öğrencilerine teorik derslerin uygulamalarını sanayi kurumlarında tamamlamadan diploma verilmemesini önermiştir (Akkutay; 1996: 25).

1925 yılında yurdumuza gelen Alman eğitimci Dr. Kuhne özellikle mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi için araştırmalar yapmış, rapor hazırlamıştır. Kuhne hazırladığı raporda Türkiye’de meslek eğitimi için temel olan ilk öğretim sonuna doğru öğrencilere meslekleri tanıtıcı bilgi ve beceriler verilmesi, öğretmenlerin öğrencilerin mesleklerini seçmelerine öncülük etmesi, öğrencilerin meslek seçerken ekonomik ve sosyal gelişmeler hakkında bilgi sahibi olmaları gerektiği yönünde görüş belirtmiştir. Ayrıca okullarda verilen eğitime ek olarak Alman çıraklık sisteminde olduğu gibi ticarethanelerde haftada sekiz saat pratik eğitim verilmesinin faydalı olacağını belirtmiştir (Akkutay; 1996: 25). 1922 yılında ülkemize gelen Belçikalı teknik eğitim programları uzmanı Omer Buyse, açılması düşünülen teknik okullar ve uygulanacak programlar hakkında bir rapor hazırlamıştır. Buyse hazırladığı raporunda modern dünyada iş bölümü ve uzmanlaşmanın önemine dikkat çekmiştir (Akkutay; 1996: 40). Belçikalı uzman mesleki ve teknik eğitimin yönetiminde yerel sanayi ve ticaret odalarının temsilcilerinin de katılmalarını önermiş, mevcut ve açılacak okulların bölgelerin ekonomik ve endüstriyel koşullarına uygun olması ve programların bu esaslara göre düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir. 1934 yılında ilköğretim ile ilgili incelemelerde bulunmak üzere Türkiye’ye gelen Dr. Beryl Parker ilkokulların durumu ile ilgili yaptığı incelemelerin yanı sıra mesleki ve teknik eğitime de değinmiştir. Parker hazırladığı raporda mesleki ve teknik eğitim ile ilgili olarak bu

okulların sanayinin önünde yürüyerek kalkınmaya rehberlik etmesi gerektiğini belirtmiştir. Mesleki ve teknik eğitim veren okullarda uygulama ve pratik eğitime ağırlık verilerek öğrencilerin eğitimleri sürecinde sanayide staj görmelerinin sağlanmasını ve pratik bilgilerinin geliştirilmesini önermiştir. Yabancı uzmanların eğitime ilişkin görüşleri yanında İstanbul Üniversitesi'nden de görüş istenmiştir ve Pedagoji Enstitüsü'nden İsmail Hakkı BALTACIOĞLU bir rapor hazırlayarak MEB'ye vermiştir. Baltacıoğlu raporunda okul-sanayi ilişkileri, ihtiyaçların belirlenmesi ve ona göre eğitim yapılması, mesleki eğitimin amacının iş yaşamında üretici ve yaratıcı elemanlar yetiştirmek olduğu, okul atölyelerinin mümkün olduğu kadar gerçek koşullara benzemesi gerektiği gibi bu günde geçerli olan temel ilkeleri ileri sürmüştür (Gürol, 1997:64).

Düzenlenen raporlar doğrultusunda ilke ve eğitim politikalarını belirleyen mesleki ve teknik eğitim veren kurumlar 1930'lu yıllardan itibaren ciddi çalışmalar yapmaya başlamışlardır. 1937 'de açılan Meslek Öğretmen okuluna kayıt için iş tecrübesi olan meslek lisesi mezunları olma şartının aranması okul- işyeri ilişkisine verilen önemin bir parçası olarak göze çarpmaktadır. Buna rağmen bu tarihlerde okul- işyeri ilişkilerini pekiştirecek ve ortak eğitim faaliyetlerinde bulunmayı sağlayacak herhangi bir adım hükümetler tarafından atılmamıştır. Daha çok okul içinde yapılan atölye eğitimini geliştirmenin yolları aranmıştır.

Bu konuda ülkemizde ilk adım 1957- 1958 öğretim yılında Malatya'da atılmıştır. Malatya Şehit Kemal Özalper Sanat Enstitüsü ile Sümerbank Malatya Pamuklu Sanayi Müessesesi arasında hazırlanan ve Milli Eğitim Bakanlığı ve Sümerbank Genel Müdürlüğüne onaylanan protokol gereğince, işbirliğine gidilmiştir. Uygulama ile öğrencilerin bu işletmede atölye çalışmalarının bir bölümünü yapmaları ve bu kurumlardaki bazı yetkililerin okulda ders vermeleri sağlanmıştır. Bu iki kurum arasındaki işbirliği daha sonraki yıllarda da devam etmiş ve taraflar okul- işyeri ilişkisine dayalı Mesleki Eğitimin ülkemizdeki öncüleri olmuşlardır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 4-6 Mart 1968 tarihinde gerçekleştirilen “Mesleki ve Teknik Öğretim Yüksek Danışma Kurulu” birinci

toplantısı ise “Okul – Sanayi İşbirliğiyle Mesleki Eğitim” konusunun kapsamlı olarak ele alındığı ilk ciddi toplantı olmuştur (Kazu; 1995:253).

1969 yılında okul- sanayi işbirliğini geliştirmek amacıyla Karedeniz Ereğlisi ve Ankara Yenimahalle Sanat Enstitülerinde “Okul Danışma Kurulları” kurulmuştur. Ancak bu kurullar, finansman kaynaklarının bulunmaması ve bir yasa ile desteklenmemesi nedeniyle fonksiyonel olamamıştır. Okul- sanayi ilişkileri ile danışma kurulları yine Milli Eğitim Bakanlığı’nca 1975 yılında düzenlenen “Endüstriyel Mesleki ve Teknik Öğretim ile Sanayi ilişkileri” sempozyumu ile yeniden gündeme gelmiştir (Kazu; 1995:253).

Mesleki ve Teknik eğitim veren kurumlar ile sanayi kuruluşların işbirliğine dayanan mesleki eğitim programları sistemleştirilmek ve yaygınlaştırılmak üzere proje düzeyinde çeşitli dönemlerde ele alınmaya devam edilmiştir. Bu projeler şunlardır;

Okul Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi (OSANOR). Bu proje Milli Eğitim Bakanlığı ile Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi arasında yapılan anlaşma uyarınca, okul- sanayi ortaklaşa eğitimi ile ilgili olarak hazırlanmıştır. Adana, Bursa, İzmir ve İstanbul illerinde dört Endüstri Meslek Lisesi pilot uygulama için seçilmiş ve 1978- 1979 öğretim yılında uygulanmaya başlanmıştır. İki yıl süreyle uygulanan bu projenin mimarları ise Prof. Dr. Hıfzı DOĞAN ve Prof. Dr. İlhan AKHUN olmuştur (Gürol, 1997:69).

Mesleki ve Teknik Eğitim Projesi (METEP). 1982- 1983 yılında OSANOR projesinin kapsamı genişletilerek adı METEP olarak değiştirilmiştir. 1982- 1983 öğretim yılında on Endüstri Meslek Lisesi, altı Kız Meslek Lisesi, üç Ticaret Meslek Lisesi, bir Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi ve bir Sekreterlik Meslek Lisesi bu projeye dahil edilerek uygulamaya devam edilmiştir. Projenin adının METEP olarak değiştirilmesine rağmen uygulama OSANOR sistemi doğrultusunda yapılmıştır. Son uygulandığı yıl itibarıyla bu projeye 17 meslek alanı dahil edilmiştir (Doğan;1979:46).

Yoğunlaştırılmış Eğitim Uygulamaları. Okul- sanayi işbirliği ile ilgili ülkemizde uygulanan bir diğer sistem ise 1975 yılında yürürlüğe girip 1986 yılına

kadar sürdürülen “Yoğunlaştırılmış Eğitim” uygulamasıdır. Bu uygulamayla, endüstrinin yoğun olduğu bölgelerdeki Mesleki ve Teknik okullarda atölye ve meslek derslerinin bloklaştırılıp, öğrencilerin bir bölümünün atölye öğrenimlerini işyerlerinde yapmaları ve meydana gelen yeni kapasite artışının yeni öğrenciler alımıyla doldurulması planlanmıştır (Alkan ve Doğan; 1979: 48).

Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi (METGE). Bu proje Nisan 1993 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından yedi coğrafi bölgeyi temsilen seçilen 7 İlde 7 pilot kız meslek lisesinde (Bursa, Erzurum, Eskişehir, İzmir, Malatya, Mersin ve Trabzon KML) başlatılmıştır. Daha sonra bu sayı 1994 yılında 9 İl ve 11 okula çıkartılmıştır. 1995 yılında ise 12 İl daha proje kapsamına alınmıştır. böylece 21 İl ve toplam 27 okul proje uygulamalarına katılmıştır (MEB, 1995:4).

Bu alandaki çalışmalar 19 Haziran 1986 gün ve 19139 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 3308 sayılı “Çıraklık ve Mesleki Eğitim” kanunu ile kanun kapsamına alınmıştır. Bu kanun, yürürlüğe girdiği güne kadar uygulanan diğer çalışmalar arasında en kapsamlı çalışma ve bir anlamda bu çalışmaların devlet denetimi altına sokulması ve yasalarla kapsamlarının belirlenmesi bakımından büyük önem taşımaktadır (Kazu;1995, 251). Bu kanun ile beraber Mesleki ve Teknik eğitim veren okullarda X. ve XI. Sınıfların teorik dersleri iki gün okulda, uygulamalı dersleri üç gün işletmede yapılması esası getirilerek okul ile işletmelerin mesleki eğitim konusunda işbirliği içerisinde çalışabilecekleri bir sistem kurulmuştur. Halen yürürlükte olan bu kanun kapsamında yer alan İşletmelerde Mesleki Eğitim sistemiyle getirilen esaslar aşağıdakilerdir.

Kanun Mesleki ve Teknik lise öğrencilerinin beceri eğitimlerini gerçek iş koşulları içinde yapmalarını öngörmektedir. Buna göre 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler çalıştırdıkları işçi sayısının yüzde 5’inden az, yüzde 10’undan fazla olmamak üzere mesleki ve teknik lisesi öğrencilerine beceri eğitimi yaptırırlar. Hangi iş kollarında ve hangi illerde işletmelerin kapsama alınacağı Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenir. Meslek lisesi öğrencilerine beceri

eğitim yaptıran işletmeler bu uygulama için usta öğretici görevlendirir. Öğrenciler, yaşlarına göre uygun olan asgari ücretin yüzde 30'u oranında ücret alacaklardır. İşletmelerde eğitim gören öğrenciler iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı sigortalı olup, primler devlet tarafından ödenecektir. Öğrenciler okul ile işyeri arasında imzalanan sözleşmeyle uygulamaya başlarlar ve işyerindeki grev, lokavt ve toplu sözleşmelerin kapsamı dışında kalır. X. sınıf öğrencilerinin işletmelerde Mesleki Eğitim uygulamaları yaz aylarında da devam eder (Resmi Gazete; 19 Haziran 1986).

Hiç kuşkusuz ki bu kanun ile işletmelerin öğrencilere mesleki uygulama yaptırmaları zorunlu hale getirilmiştir. Fakat bu kanuna yapılan mesleki uygulamaya işletmeleri teşvik edecek belli maddeler de eklenmiştir. Bunların içerisinde en önemlisi ise, bu kanun ile kurulan “Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu” için işletmelerin ödedikleri gelir ve kurumlar vergilerinden kesilen meblağın yüzde 50'sinin teşvik primi olarak iade edilmesidir (Resmi Gazete;1986.19 Haz.).

3308 sayılı bu Kanun örgün Mesleki ve Teknik eğitim sistemine sağladığı katkıları yanında, yaygın Mesleki ve Teknik eğitim sistemine de katkılarda bulunmuştur. İşletmelerdeki çırakların işyerinden okula gelerek haftada bir gün mesleki eğitim görmeleri sağlanmıştır.

Bu kanun, Mesleki eğitimde taraf olan işveren, işçi ve eğitim kurumlarını bir araya getirerek, bu eğitimin planlanması, uygulanması, finansmanı, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi süreçlerine katılımlarını arttırmıştır (Kazu;1995: 254).

3308 sayılı bu kanun uygulanmaya başlanması aslında ülkemize okul- iş dünyası işbirliğinin geliştirilmesi açısından oldukça önemli bir yenilik ve düzenlemeler sağlamıştır. Fakat zamanla her sistemde olduğu gibi bu uygulamada da bazı eksikler ortaya çıkmıştır. Elbette ki Ülkemizin Endüstrideki büyümesini tamamlamamış olması ve sürekli gelişmekte olduğu düşünülecek olursa bu

eksiklerin zamanla ortaya çıkması kaçınılmazdır. Fakat esas üzücü tarafı bu eksikliklerin ve sorunların 1990'lı yıllarda ortaya çıkmış olmasına rağmen 2000'li yıllarda bile devam ediyor olmasıdır.

Bu sorunların bazıları şunlardır:

Tarafların yeteri kadar bilgilendirilmemesi,

Öğrencilerin yeterli derecede takip edilmemesi,

İşletmelerin birçoğunda kanunda belirtilmesine rağmen “eğitim birimlerinin” olmaması,

Öğrencilerin amaç dışı işlerde çalıştırılması,

Mesleki ve Teknik eğitim kurumlarında halen kullanılmakta olan mesleki kitap ve diğer eğitim araçlarının günümüz teknolojisinin gerisinde kalması,

İş yerlerinin seçilmesindeki yetersizlikler.

3308 sayılı “Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu” yürürlüğe girdiği dönemde okul- sanayi ilişkilerindeki birçok aksaklıkları gidermiş ve bu sayede ülkemizdeki mesleki eğitim hızlı bir yol almıştır. Artık bu kanun günümüz şartlarına göre yeniden düzenlenmesi bu alandaki aksaklıkların giderilmesi için yerinde bir uygulama olacaktır.

31 Mart 1998’de Mili Eğitim Bakanlığı Erkek Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünün teklifi, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının onayıyla yürürlüğe giren “Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumları Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Mesleki Eğitimi” Yönetmeliği bu konuda yapılmış en son düzenleme olmasına rağmen yukarda belirtilen sorunlara bir çözüm getirememiştir. Bu yönetmelik de ağırlıklı olarak not çizelgeleri, devam çizelgeleri ve taraflar arasında yapılan sözleşmeler ile ilgili konularda bazı yenilikler yapmıştır.

Genel olarak sanayileşme ile birlikte başlayan ortak eğitim programları günümüzde de yaygınlaşarak devam etmektedir. Oldukça karmaşık olan bu eğitim programı, bilimsel ve teknolojik gelişmelerden, toplumsal yapıdan etkilenmekte ve iyi bir organizasyon gerektirmekte. Ülkemizde Ahilik ile ortaya çıkan bu

uygulama, Cumhuriyetin ilk yıllarında uygulanmaya başlamış, 1986 yılında ise 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu ile yaygınlaşmış ve yasal temellere oturmuştur.

1.7. Problem Cümlesi

Endüstri Meslek Liselerinde görev yapan okul yöneticilerinin ve uygulama öğretmenlerinin okul-sanayi ilişkileri ile ilgili görüşleri nelerdir?

1.7.1. Alt Problemler.

Bu araştırmanın temel amacına dayalı olarak şu alt problemler üzerinde durulacaktır:

1. Endüstri Meslek Liselerinde görevli okul müdürlerinin ve okul-sanayi ilişkilerinden sorumlu müdür yardımcılarının okul-sanayi işbirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Endüstri Meslek Liselerinde görevli koordinatör öğretmenlerinin okul-sanayi işbirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Endüstri Meslek Liselerinde görevli okul yöneticileri ve koordinatör öğretmenlerinin okul-sanayi işbirliğine ilişkin görüşlerinde farklılıklar var mıdır?

1.8. Araştırmanın Önemi.

Her alanda olduğu gibi eğitim alanında da sistemin geliştirilmesi açısından bilimsel araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitim sisteminin temel unsuru olan öğrencilerin hızla değişen, gelişen teknolojiye ve buna bağlı olarak farklılaşan toplumsal ve ekonomik yapıya uygun olarak yetiştirilmesi sistemin geliştirilmesi için gerekmektedir. Özellikle mesleki eğitim veren kurumlarda çoğu zaman, eğitimlerini sürekli kendini yenileyen ve gelişen teknolojiye ve endüstrileşmeye uygun araç ve gereçlerle donatmaları mümkün olmamaktadır. Bunun içinde bütün mesleki eğitim veren okulların esas hedefi mesleklerin tüm detaylarını öğrencilere öğretmeye çalışmak değil, gelişmelere uyum

sağlayabilecek bilgi tabanına sahip bireyler yetiştirmek olmalıdır. Endüstri Meslek Liseleri de bu anlayış doğrultusunda hareket ederek, ilgili toplumsal kuruluşlarla işbirliği yaparak kendilerini geliştirmeli ve eğitim seviyelerini yükseltme çabası içerisinde olmalıdır. Şüphesiz, bu işbirliklerinin geliştirilmesi Endüstri Meslek Liselerinde beklenen eğitim kalitesini ve verimliliği arttıracaktır.

Yapılan bu araştırma, çeşitli yönleriyle Endüstri Meslek Liselerindeki verilen eğitimi konu alan araştırmalardan farklı olarak, Endüstri Meslek Liselerinde okul yöneticilerinin ve uygulama öğretmenlerinin okul – sanayi ilişkileriyle ve sanayi kuruluşlarındaki görevli usta öğreticilerin; sanayi kuruluşları ile okul arasındaki ilişkilerle ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışmada elde edilen verilerin, Endüstri Meslek Liseleri ile sanayi kuruluşları arasında uygulamalı eğitime yönelik yapılan işbirliğinin geliştirilmesine yardımcı olması umulmaktadır.

Ayrıca bu araştırma, ele almadığı boyutlarda, yeni araştırmaların yapılmasına gereksinme yaratması ve araştırmacılara kaynak olması açısından da ayrı bir önem taşımaktadır.

1.9. Varsayım.

Bu araştırma, Endüstri Meslek Liselerinde uygulamalı meslek eğitiminin gerçek iş ortamlarında yaşayarak öğrenilmesi gerektiği ve bunun için de okul-sanayi kuruluşları arasındaki işbirliğinin önemli olduğu ve bu ilişkilerin geliştirilmesinde okul yöneticilerinin ve uygulama öğretmenlerinin görüşlerinin önemli olduğu varsayımına dayanmaktadır.

1.10. Sınırlılıklar.

Bu araştırma;

1. Anketin uygulandığı grup açısından;

Ankara ili sınırları içerisinde bulunan Batıkent Endüstri Meslek Lisesi, Gazi Endüstri Meslek Lisesi, İskitler Endüstri Meslek Lisesi, Altındağ Atatürk Endüstri Meslek Lisesi, Balgat Anadolu Endüstri Meslek Lisesi ve Yenimahalle Anadolu Endüstri Meslek Lisesinde görevli koordinatör öğretmenler, okul sanayi ilişkilerinden sorumlu müdür yardımcıları ve okul müdürleri ile,

2. Amaçlar açısından;

Araştırmanın amaç ve alt amaçları ile,

3. Kapsam açısından;

Ankette yer alan soru ve cevaplar ile sınırlıdır.

1.11. Tanımlar

Mesleki Eğitim

Bireye, yaşamını kazanması için belirli bir meslek alanına ilişkin bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandıran ve kabiliyetlerini çeşitli yönleriyle geliştiren eğitim süreci (Gürol, 1997:12).

İşletmelerde Mesleki Eğitim

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumu öğrencilerinin beceri eğitimlerini işletmelerde, teorik eğitimlerini ise mesleki ve teknik eğitim kurumlarında veya kurumlarca tesis edilen eğitim merkezlerinde yapılan eğitimidir (MEB Tebliğler Dergisi, 1992).

Koordinatör Öğretmen

İşletmelerdeki meslek eğitiminden, işyeri tespiti, eğitimin planlaması, koordinasyonu ve takibi ile görevli öğretmeni ifade eder (MEB Tebliğler Dergisi, 1992).

1. 12. İlgili Araştırmalar.

Literatür taraması sonrasında ulaşılan bu araştırmaların, araştırma konusu ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

1) METARGEM “Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Beceri Eğitiminin Değerlendirilmesi” adlı çalışmasıyla 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu çerçevesinde, Endüstri meslek lisesi mobilya ve dekorasyon, elektrik, elektronik, tesviye bölümü öğrencilerinin okul ve işletmelerde gerçekleştirilen beceri eğitimlerin etkinliğinin değerlendirmeyi amaçlamış. Bu amaçla Eskişehir, Çorum, İzmir, Konya illerinde 4 okulda betimsel bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmayla beraber;

- Okul sanayi işbirliğinin yetersiz olduğu,
- İl Çıraklık Komisyonunun işletmeler ve okullar ile işbirliğinin az olduğu,
- Okul yöneticilerinin ve Koordinatör öğretmenlerin işletmelerde mesleki eğitimin 3. sınıfta yapılmasında yana olduğu,

gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır (METARGEM, 1995).

2) METARGEM’in “Endüstri Meslek Liselerinin Mezunlarının İzlenmesi” isimli araştırmasında Türkiye genelindeki endüstri meslek liselerinden mezun olan öğrencilerin gördükleri meslek eğitimin iş hayatının taleplerine uygunluğunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 407 endüstri meslek lisesinde, 74030 öğrenci, 6955 işyerinde betimsel nitelikte bir araştırma yapılmıştır. araştırma sonucunda araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu beceri öğrenimini okul ve işletmelerde yapan öğrencilerin kazandıkları mesleki becerinin iş hayatının beklentilerine uyumunu kısmen ve düşük seviyede olarak belirtmişlerdir. (METARGEM, 1997)

3) Tarım, “Balıkesir İlindeki Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul Ve Sanayi Eğitimlerinin Değerlendirilmesi” isimli araştırmasında Balıkesir İlindeki Endüstri Meslek Liseleri öğrencilerine yaptırılan meslek eğitimi uygulamalarının etkililiğini saptamayı amaçlamıştır. Araştırma sonucunda Balıkesir ilinde öğrencilerin bu okulları seçerken işletmelerdeki beceri eğitimini

dikkate almadıkları ,fakat işletmelerdeki beceri eğitiminin mesleğe hazırlanmada büyük katkısı olduğunu düşündükleri ve okullarının sanayi ile arasındaki işbirliğini yeterli buldukları ortaya çıkmıştır (Tarım, 2000).

4) İpek, “Okul ve İşletmelerde Mesleki Eğitim Uygulamasının 12. Yılında Ankara İlindeki Endüstri Meslek Liseleri Boyutu” isimli araştırmasında 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim kanunun yürürlüğe girmesinin 12. yılında okul- sanayi ilişkilerinde ve uyguladıkları beceri eğitiminde gelinen noktaya dikkat çekmeyi amaçlamıştır.(İpek, 1998)

5) Kazu, “Atölye ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin Okul- Endüstri İşbirliğine Dayalı Eğitim Uygulamalarına Yönelik Görüşleri” adlı araştırmasında Elazığ İlindeki Endüstri Meslek Liselerindeki atölye ve meslek dersi öğretmenlerinin okul- sanayi işbirliğine dayalı eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerini incelemiştir. Araştırmayla beraber;

- Koordinatör öğretmenlerin hizmet içi eğitimden geçirilmesi gerektiği,
- Eğitim programlarının, koordinatör öğretmen ve işyeri temsilcileri ile birlikte hazırlanması gerektiği,
- İşletmelere öğrenci gönderilmesinde işletmenin “**eğitim biriminin**” bulunması şartının aranması gerektiği

gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır (Kazu, 1995).

BÖLÜM II

Yöntem ve Teknikler

2.1. Yöntem.

Bu araştırmada anket – survey yöntemi uygulanmıştır. Araştırma ankete dayanan veriler üzerinde yürütülecektir.

2.2. Evren ve Örneklem.

Bu araştırmanın evrenini Ankara İli, alt evrenini Ankara merkez ilçelerinden Altındağ, Yenimahalle, Çankaya ilçeleri oluşturmaktadır. Örneklemine ise Altındağ Atatürk E.M.L, Altındağ İskitler E.M.L, Yenimahalle Batıkent E.M.L, Yenimahalle Anadolu E.M.L, Yenimahalle Gazi Anadolu E.M.L, Çankaya Balgat E.M.L’inde görev yapan 6 Okul Müdürü, bu okulların okul-sanayi ilişkilerinden sorumlu 6 Müdür Yardımcıları ve sanayi uygulamalarında görevli 71 Koordinatör öğretmen oluşturmaktadır.

2. 3. Veri Toplama Tekniği

Araştırmada veri toplama tekniği olarak beşli ve üçlü likert tipi dereceleme ölçeği kullanılmıştır. Bu amaçla verilerin toplanması için okul yöneticilerine ve uygulama öğretmenlerine uygulanmak üzere araştırmacı tarafından geliştirilen anketten yararlanılmıştır.

Anket katılımcıların sosyo–demografik özelliklerinin yer alacağı birinci bölüm ile araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanan anket maddelerinin bulunacağı ikinci bölüm ve katılımcıların farklı görüşlerini belirtebilecekleri üçüncü bölüm olmak üzere toplam üç bölümden oluşacaktır.

2.4. Verilerin Yorumlanması.

Anket sonuçlarının analiz edilmesi için bilgisayarda SPSS12 istatistik programından yararlanılmıştır. Anket sonuçlarının yorumlanması için frekans(f), yüzde (%), aritmetik ortalama (X), standart sapma (S.S) gibi istatistik veriler

içeren tablolar oluşturulmuştur. Ayrıca SPSS -12 istatistik programından faydalanılarak ankete denek olarak katılan koordinatör öğretmenler ve okul yöneticilerinin işletmelerdeki mesleki uygulama ile ilgili görüşlerinde branşlarına göre bir farklılık olup olmadığını anlamak, eğer farklılık var ise bu farklılığın hangi branşlarda olduğunu anlamak amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi ve Scheffe testi yapılmıştır. Aynı veri analizi programı kullanılarak okul yöneticilerinin ve koordinatör öğretmenlerin işletmelerdeki mesleki uygulama ile ilgili görüşlerinde görevlerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını anlamak amacıyla Bağımsız t- testi yapılmıştır. Okul yöneticileri ve koordinatör öğretmenlerin arasında okul – sanayi ilişkileri ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla ise Kay- Kare (X^2) testi yapılmıştır. Bu testlerin yapılmasında önem derecesi Tek Yönlü Varyans Analizi ve Bağımsız t- testi analizlerinde 01, Scheffe ve Kay- Kare (X_2) testlerinde ise 05 olarak alınmıştır.

Yapılan bu araştırmada okul – sanayi ilişkilerini etkileyebileceği düşünülen değişkenler araştırmacı tarafından uzman görüşleri de alınarak belirlenmiş ve Ankara Yenimahalle Anadolu Endüstri Meslek Lisesinde uygulanarak pilot çalışması yapılmıştır. Gelen önerilerle birlikte uzman görüşü de alınarak koordinatör öğretmenlerin cinsiyetleri ve uygulamanın yapıldığı işyerlerine koordinatör öğretmenlerin ulaşımı ile ilgili sorular anketten çıkartılmış, mesleki uygulamanın sınıf düzeyi ile ilgili soru ve okul sanayi ilişkileri ile ilgili soruların dördünde düzeltme yapılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR.

Bu bölümde bulgular ve yorumlar bulunmaktadır.

3.1. Anketi Cevaplayan Okul Yöneticileri ve Koordinatör Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı.

Tablo 2

Branşlar	f	%
Müdür	6	7,2
Müdür Yardımcısı	6	7,2
Elektrik	22	26,5
Mobilya Dekarsyon	6	7,2
Bilgisayar	19	22,9
Makine Torna Tesviye	4	4,8
Elektronik	16	19,3
Makina Ressamlığı	4	4,8
Toplam	83	100,0

Tablo 2’de ankete katılanların branşlarına göre dağılımı verilmiştir.

3.2. Okul Yöneticilerinin, Koordinatör Öğretmenlerin Kıdemlerine ve Yaşlarına Göre Dağılımı.

Tablo 3

			Yaş					Toplam
			21- 30	31-40	41-50	51-60	60- yukarı	
Kıdem	5 -daha az	f	14	0	0	0	0	14
		%	100,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	6-10 yıl	f	1	15	0	0	0	16
		%	6,3%	93,8%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	11-15 yıl	f	0	13	8	0	0	21
		%	,0%	61,9%	38,1%	,0%	,0%	100,0%
	16-20 yıl	f	0	6	8	0	0	14
		%	,0%	42,9%	57,1%	,0%	,0%	100,0%
	21-25 yıl	f	0	0	14	2	0	16
		%	,0%	,0%	87,5%	12,5%	,0%	100,0%
	26 ve üzeri	f	0	0	0	1	1	2
		%	,0%	,0%	,0%	50,0%	50,0%	100,0%
Toplam		f	15	34	30	3	1	83
		%	18,1%	41,0%	36,1%	3,6%	1,2%	100,0%

Tablo 3’de anketi cevaplayanların kıdemlerine ve yaşlarına göre dağılımı verilmiştir.

3.3. Araştırmaya Katılan Koordinatör Öğretmenlerin ve Okul Yöneticilerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.

Tablo 4

Eğitim Durumu	f	%
Yüksek Lisans	4	4,8
Lisans	77	92,8
Önlisans	2	2,4
Toplam	83	100,0

Tablo 4’te görüldüğü gibi anketi cevaplayanların 92,8’i alanlarında lisans mezunudur.

3.4. Koordinatör Öğretmenlerin Koordinatörlüğünü Üstlendiği Öğrenci Sayılarına Göre Dağılımı.

Tablo 5.1.

Koordinatör öğretmenlerin koordinatörlüğünü üstlendiği öğrenci sayılarına göre dağılımı		N	$\bar{X}$	S.S	f	%
Öğrenci sayısı	2				7	8,4
	3				6	7,2
	4				3	3,6
	5				13	15,7
	6				13	15,7
	7				1	1,2
	8				4	4,8
	9				2	2,4
	10				10	12,0
	11				7	8,4
	12				2	2,4
	13				1	1,2
	14				2	2,4
	Toplam	71	6,85	3,29	71	85,5
Yöneticiler					12	14,5
Toplam					83	100,0

Tablo 5.1.' de koordinatör öğretmenlerin sorumlu oldukları öğrenci sayılarına göre dağılımı verilmiştir. Bu tabloya dayanarak koordinatör öğretmenlerin sorumluluklarına aldıkları öğrenci sayılarının branşlarına göre farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla tek yönlü varyans analizi (tablo 5.2) ve eğer farklılık varsa bu farklılığın hangi branşlar arasında olduğunu anlamak amacıyla Scheffe testi (tablo 5.3) yapılmıştır.

Tablo 5.2.

Varyansın Kaynağı.	Toplamların kareleri	Sd	Ortalamaların karesi	F	P
Gruplar Arası	376,622	5	75,324	12,794	,000
Gruplariçi	382,674	65	5,887		
Toplam	759,296	70			

Tablo 5.2.'deki analiz sonuçlarına bakıldığında koordinatör öğretmenlerin sorumluluklarına aldıkları öğrenci sayıları görev yaptıkları branşlara göre farklılık gösterdiği ve bu farklılığın anlamlı olduğunu göstermektedir. ($F_{5-65}=12,79$; $p<.01$). Başka bir deyişle koordinatör öğretmenlerin sorumluluklarına aldıkları öğrenci sayıları görev yaptıkları branşlara göre değişmektedir.

Tablo 5.3.

Branşlar	N	Önem derecesi = .05		
		1	2	3
Makine Torna Tesviye	4	3,0000		
Elektrik	22	5,2273		
Elektronik	16	5,6875	5,6875	
Mobilya Dekorasyon	6	6,1667	6,1667	6,1667
Makine Ressamlığı	4		9,7500	9,7500
Bilgisayar	19			10,1053
Sig.		,303	,086	,104

Tablo 5.3.'de tek yönlü varyans analizinin sonucunda ortaya çıkan koordinatör öğretmenlerin sorumluluğuna aldıkları öğrenci sayısının görev yaptıkları branşlara göre gösterdiği farklılığın hangi branşlar arasında anlamlı olduğunu saptamak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçları yer almaktadır. Uygulanan test sonrasında ortaya çıkan sonuca göre Bilgisayar ve Makine Ressamlığı bölümünde görevli öğretmenlerin sorumluluklarına aldıkları öğrenci sayıları diğer branşlarda görevli koordinatör öğretmenlerinkinden daha fazladır.

3.5. Koordinatör Öğretmenlerin Mesleki Uygulamalarda Sorumluluklarına Verilmesi Gereken Öğrenci Sayısı İle İlgili Görüşleri.

Tablo 6

Koordinatör öğretmenlerin sorumluluğuna almak istedikleri öğrenci adetlerine göre dağılımı	N	f	$\bar{X}$	S.S	%
1		1			1,2
2		11			13,3
3		2			2,4
4		14			16,9
5		26			31,3
6		10			12,0
8		2			2,4
10		1			1,2
12		4			4,8
Toplam	71	71	4,92	2,35	85,5
Okul yöneticileri		12			14,5
Toplam		83			100,0

Tablo 6’da görüldüğü gibi koordinatör öğretmenler sorumluluklarına almaları gereken öğrenci sayısının beşi geçmemesi gerektiği konusunda hemfikir davranmışlardır.(% 31,3; $\bar{X}$ = 4,92)

3.6.Koordinatör Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim İle İlgili Düşüncelerine Göre Dağılımı

Tablo 7

HİZMET İÇİ EĞİTİM İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ		Hizmet içi eğitim aldım				Hizmet içi eğitim gerekli			
		f	%	$\bar{X}$	S.S	f	%	$\bar{X}$	S.S
1	Evet.	5	7,0%			54	76,06%		
2	Hayır.	66	93,0%			17	23,94%		
3	Kararsızım.	-	-			-	-		
TOPLAM		71	100%	1,93	0,26	71	100%	1,23	0,42

Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamına yakını (% 93,0) koordinatörlük görevi için özel bir eğitimden geçirilmediklerini belirtmişleridir. Ayrıca öğretmenlerin % 76,06'sı böyle bir eğitimden geçmenin gerekli olduğunu ve bunun hizmet içi eğitim ile sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir.

3.7. İşletmelerde Yapılan Mesleki Eğitimde Uygulanan Sistemin En İyi Sistem Olup Olmadığına Dair Okul Yöneticilerinin ve Koordinatör Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Dağılımı.

Tablo 8.1

Ankete katılanların uygulanan mevcut sistemin doğruluğuna ilişkin düşünceleri			Görevi		Toplam
			Öğretmen	Yönetici	
1	Evet	f	22	0	22
		%	100,0%	,0%	100,0%
2	Hayır	f	43	6	49
		%	87,8%	12,2%	100,0%
3	Kararsız	f	6	6	12
		%	50,0%	50,0%	100,0%
Toplam		N	71	12	83
		%	85,5%	14,5%	100,0%
		$\bar{X}$	1,77	2,50	
		S.S	0,59	0,52	

Tablo 8.1’de koordinatör öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin uygulanan sistem ile ilgili düşüncelerinin dağılımı verilmiştir. Tablo 8.2’de ise okul yöneticilerinin ve koordinatör öğretmenlerin uygulamadaki mevcut sistemin doğruluğuna ilişkin görüşleri üzerinde yapılmış Bağımsız T- Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 8.2

Görevleri	N	$\bar{X}$	S.S	Sd	t	P
Koordinatör Öğretmen	71	1,77	,59	81	4	.00
Okul yöneticisi	12	2,50	,52			

Analiz sonucunda ankete katılan deneklerin uygulanan sistemin doğruluğuna ilişkin görüşlerinde görevlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdikleri anlaşılmıştır, ($t_{81}=4$, $p<.01$). Başka bir deyişle ankete katılanların uygulanan mevcut sistemin doğruluğuna ilişkin görüşleri görevlerine göre değişmektedir.

3.8. Okul Yöneticilerinin, Koordinatör Öğretmenlerin İşletmelerdeki Mesleki Eğitim Uygulamasındaki Sınıf Düzeyine İlişkin Düşüncelerine Göre Dağılımı

Tablo 9.1

			Görevi		Toplam
			Öğretmen	Yönetici	
0	Her sınıfta	f	3	0	3
		%	100,0%	,0%	100,0%
1	1.SINIF	f	0	1	1
		%	,0%	100,0%	100,0%
2	2.SINIF	f	16	1	17
		%	94,1%	5,9%	100,0%
3	3.SINIF	f	35	4	39
		%	89,7%	10,3%	100,0%
4	2ve3 sınıf	f	17	0	17
		%	100,0%	,0%	100,0%
Toplam		f	71	6	77
		%	92,2%	7,8%	100,0%

Tablo 9,1'de koordinatör öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin işletmelerdeki mesleki uygulamanın sınıf düzeyine ilişkin görüşlerine dağılımı verilmiştir.

Tablo 9.2

Varyansın Kaynağı.	Toplamların karesi	sd	Ortalamaların karesi	F	P
Gruplar Arası	.830	1	75,324	.994	.322
Gruplarıçi	62,599	75	5,887		
Toplam	63,429	76			

Tablo 9.2'de ise ankete denek olarak katılan okul yöneticilerinin ve koordinatör öğretmenlerin görevleri ile işletmelerdeki mesleki eğitimde uygulanan sistemin doğruluğuna ilişkin görüşleri arasında ilişki olup olmadığına belirlemek amacıyla yapılmış tek yönlü varyans analizi sonucu yer almaktadır. Analiz sonucuna göre okul yöneticileri ve koordinatör öğretmenlerin görevleri ile uygulanan mevcut sistemin doğruluğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir

ilişki olduğu ortaya çıkmıştır, ($F_{1-75} = 0,94$; $p < 01$). Başka bir deyişle ankete katılanların uygulanana mevcut sisteme ilişkin görüşleri görevlerine göre değişmektedir.

Ayrıca katılanların altısı bu konuyla ilgili görüş belirtmemişlerdir.

İşletmelerdeki mesleki uygulamanın ikinci ve üçüncü sınıfta yapılması gerektiğini savunan koordinatör öğretmenlerden bazıları işletmelerde mesleki uygulama sonucunda öğrencide tespit edilecek eksiklerin telafi edilmesinin mümkün olacağını düşündüklerini belirtmişlerdir.

Üçüncü sınıfta bir dönem okulda eğitim ve bir dönem işletmede mesleki uygulama yapılması gerektiği yönünde görüş belirten koordinatör öğretmenlerin bazıları ise buna gerekçe olarak öğrencilerin mevcut sistemde ne işyerine ne de okuldaki eğitim ortamına adapte olabildiğini buna bağlı olarak da öğrencide motivasyon eksikliği yaşanabileceğini göstermişlerdir.

3.9. Okul Yöneticilerinin Ve Koordinatör Öğretmenlerin İşletmelerde Yapılan Mesleki Uygulamalara İlişkin Görüşleri

Tablo 10

İşletmelerin önemli kısmı yasal zorunluluk olduğu için öğrenci kabul etmektedir			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-2	Kesinlikle Katılmıyorum	f	3	0
		%	4,2%	,0%
-1	Katılmıyorum	f	33	0
		%	46,5%	,0%
0	Kararsızım	f	0	0
		%	0	0
1	Katılıyorum	f	31	10
		%	43,07%	83,03%
2	Kesinlikle Katılıyorum	f	4	2
		%	5,6%	16,07%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	0	1,17
		S.S	1,15	0,39

$$X^2 = 11,08 \quad sd = 3 \quad p = .011$$

Tablo 10'da koordinatör öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin işletmelerin öğrencileri yasal zorunluluk olduğu için işletmelerine kabul ettiklerine dair görüşe katılma derecelerine göre dağılımı verilmiştir. Soruya koordinatör öğretmenlerin % 46,5'i "katılmıyorum" yanıtı verirken, % 43,7'si ise bu görüşe katıldıklarını belirtmişlerdir. Soruyu cevaplayan okul yöneticilerinin %83,03'ü ise şirketlerin önemli kısmının yasal zorunluluk olduğu için öğrenci kabul ettikleri belirtmişlerdir. Ayrıca anketi cevaplayanların bu soruya verdikleri cevapların görevlerine göre farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla kay- kare (X^2) testi yapılmıştır. Yapılan test sonucunda okul yöneticileri ile koordinatör öğretmenlerin işletmelerin yasal zorunluluk olduğu için öğrenci kabul etmeleriyle ilgili görüşlerinde farklılık olduğu ve gözlenen bu farklılığın anlamlı olduğu bulunmuştur ($X^2_{(3)} = 11,08, p < .05$).

Tablo 11

İşletmelerdeki mesleki uygulama öğrencilerin disiplini olumlu yönde etkilemektedir.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-2	Kesinlikle Katılmıyorum	f	28	9
		%	39,4%	75,0%
-1	Katılmıyorum	f	19	3
		%	26,8%	25,0%
0	Kararsızım	f	8	0
		%	11,3%	,0%
1	Katılıyorum	f	14	0
		%	19,7%	,0%
2	Kesinlikle Katılıyorum	f	2	0
		%	2,8%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	-0,80	-1,75
		S.S	1,24	0,45

$$X^2 = 6,98 \quad sd = 4 \quad p = .14$$

Tablo 11 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin % 75,0'ı ve koordinatör öğretmenlerin %39,4'ü işletmelerdeki mesleki uygulamanın öğrencinin disiplini üzerinde olumlu yönde bir etkisinin olduğuna kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Ortalama puanlarına bakıldığında koordinatör öğretmenlerin ($X=-0,80$) okul yöneticilerine ($X=-1,75$) nazaran işletmelerdeki mesleki uygulamanın öğrenci disiplini üzerindeki etkisiyle ilgili olarak daha olumlu düşündükleri görülmektedir. Fakat yapılan Kay- Kare testi sonucunda okul yöneticileri ile koordinatör öğretmenlerin görüşleri arasındaki bu fark anlamlı bulunmamıştır. ($X^2_{(4)} = 6,68$, $p > .05$).

Tablo 12

Uygulama öğrencilerin kolay iş bulmalarını sağlamaktadır.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-2	Kesinlikle Katılmıyorum	f	1	0
		%	1,4%	,0%
-1	Katılmıyorum	f	6	6
		%	8,5%	50,%
0	Kararsızım	f	22	6
		%	31,0%	50.%
1	Katılıyorum	f	35	0
		%	49,3%	,0%
2	Kesinlikle Katılıyorum	f	7	0
		%	9,9%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	0,58	-0,50
		S.S.	0,84	0,52

$$X^2 = 20,62 \quad sd = 4 \quad p = .00$$

Koordinatör öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin, işyerlerindeki mesleki uygulamaların öğrencilerin kolay iş bulmalarını sağladığına ilişkin görüş ile ilgili düşüncelerine göre dağılımı tablo 12’de verilmiştir. Koordinatör öğretmenlerin %49,3’ü bu görüşe katıldıklarını belirtirken, okul yöneticilerinin %50’si bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Yapılan Kay- Kare testi sonucunda ankete katılanların bu soruya ilişkin görüşlerinin görevlerine göre farklılık gösterdiği ve bu farklılığın anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. ($X^2_{(4)} = 20,62$, $p < .05$).

Tablo 13

Uygulama okul ile işyeri arasındaki işbirliği ve bilgi akışını sağlamaktadır.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-2	Kesinlikle Katılmıyorum	f	2	3
		%	2,8%	25,0%
-1	Katılmıyorum	f	20	4
		%	28,2%	33,3%
0	Kararsızım	f	12	0
		%	16,9%	,0%
1	Katılıyorum	f	35	5
		%	49,3%	41,7%
2	Kesinlikle Katılıyorum	f	2	0
		%	2,8%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	0,21	-0,41
		S.S.	0,98	1,31

$$X^2 = 10,97 \quad sd = 4 \quad p = .03$$

Tablo 13'te görüldüğü gibi koordinatör öğretmenlerin % 49,3'ü, okul yöneticilerinin ise %41,7'si işyerilerindeki mesleki uygulamanın okul- işyeri arasındaki bilgi akışını sağladığı yönündeki görüşe katıldıklarını belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin %33,3'ü ve koordinatör öğretmenlerin %28,2'si uygulamanın okul- işyeri arasındaki işbirliğini arttırdığı ve bilgi akışını sağladığı yönündeki görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda koordinatör öğretmenler ile okul yöneticilerinin bu konuya ilişkin görüşleri ile görevleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. ($X^2_{(4)} = 10,97, p < .05$). Başka bir deyişle ankete katılanların bu konuya ilişkin görüşleri görevlerine göre farklılık göstermektedir. Okul yöneticilerinin toplamda %58'i mesleki uygulamanın okul- sanayi arasındaki işbirliğini arttırdığı ve bilgi akışını sağladığına ilişkin görüşe olumsuz yanıt vermesi dikkate alınması gereken bir husustur. Çünkü bir uygulamanın yaralı ve başarılı olabilmesi için öncelikle kurum yöneticilerinin bu uygulama ile ilgili olumlu düşüncelere sahip olması gerekmektedir. Bunun tersi olması durumunda yöneticiler çalışanları hedefe yönlendirmede güçlük çekebilir.

Tablo 14.

İşyerlerinde öğrenciler işe katılma yerine gözlemci olmayı yeğlemektedir.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-2	Kesinlikle Katılmıyorum	f	2	0
		%	2,8%	,0%
-1	Katılmıyorum	f	13	4
		%	18,3%	33,3%
0	Kararsızım	f	25	3
		%	35,2%	25,0%
1	Katılıyorum	f	31	3
		%	43,7%	25,0%
2	Kesinlikle Katılıyorum	f	0	2
		%	,0%	16,7%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	0,20	0,25
		S.S.	0,84	1,14

$$X^2 = 14,49 \quad sd = 4 \quad p = .006$$

Anketi cevaplayan koordinatör öğretmenlerin % 43,7'si öğrencilerin işletmelerde işe katılma yerine gözlemci olmaya istekli oldukları yönündeki görüşe katıldıklarını belirtmişlerdir (tablo 14). Koordinatör öğretmenlerin % 35,2'si ise bu konuda "kararsız" olduklarını belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin %33,3'ü ve koordinatör öğretmenlerin %18,3'ü öğrencilerin işyerlerinde gözlemci olmayı yeğlediklerine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tablo 14'teki verilere dayanarak yapılan Kay- Kare testi sonucuna göre koordinatör öğretmenler ile okul yöneticilerinin, öğrencilerin işyerlerinde işe katılmaktansa daha çok gözlemci olmayı yeğlediklerine dair görüşe verdikleri cevaplar arasında farklılık olduğu ve bu farklılığın anlamlı olduğu anlaşılmıştır. ($X^2_{(4)}=14,49$, $p < .05$).

Tablo 15

Öğrenciler okul tarafından yeterince izlenememekte ve buna bağlı olarak öğrencilerde devamsızlıklar ve davranış bozuklukları meydana gelmektedir.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-2	Kesinlikle Katılmıyorum	f	4	0
		%	5,6%	,0%
-1	Katılmıyorum	f	31	4
		%	43,7%	33,3%
0	Kararsızım	f	1	0
		%	1,4%	,0%
1	Katılıyorum	f	27	8
		%	38,0%	66,7%
2	Kesinlikle Katılıyorum	f	8	0
		%	11,3%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	0,56	0,33
		S.S.	0,33	0,98

$$X^2 = 4,45 \quad sd = 4 \quad p = .35$$

Tablo 15'te okul yöneticilerinin ve koordinatör öğretmenlerin, öğrencilerin okul tarafından yeterince izlenemediği ve buna bağlı olarak da öğrencide bazı davranış bozukluklarının meydana geldiği yönündeki görüşe verdikleri cevaplara göre dağılımı verilmiştir. Ankete denek olarak katılan okul yöneticilerinin %66,7'si ve koordinatör öğretmenlerin % 38'i bu görüşe katıldıklarını belirtmişlerdir. Koordinatör öğretmenlerin %43,7'si ise öğrencilerin okullar tarafından yeterince izlenemediğine ve bu durumun sonucunda davranış bozukluklarının meydana geldiği görüşüne katılmadıklarını belirtmişlerdir. Yapılan Kay- Kare testi sonucunda okul yöneticileri ile koordinatör öğretmenlerin bu konuya ilişkin belirttikleri görüşleri arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. ($X^2_{(4)}=4,45$, $p > .05$).

3.10. Okul Yöneticilerinin ve Koordinatör Öğretmenlerin Öğrencilerin Meslek Uygulamaları ile İlgili Yapılan İşlemlerin Yeterliliğine İlişkin Görüşleri.

Tablo 16.

İşyerlerinin belirlenmesi			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	f	25	5
		%	35,2%	41,7%
0	Kısmen Yeterli	f	32	7
		%	45,1%	58,3%
10	Yeterli	f	14	0
		%	19,7%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	-1,55	-4,17
		S.S.	7,30	5,15

$$X^2 = 2,9 \quad sd = 2 \quad p = .24, p > .05$$

Anketi cevaplayan okul yöneticilerinin %58,3'ü ve koordinatör öğretmenlerin %45,1'i mesleki uygulamalar ile ilgili işyerlerinin belirlenmesinin kısmen yeterli olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin %41,7'si ve koordinatör öğretmenlerin %35,2'si ise işyerlerinin belirlenmesinin yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Yapılan X^2 testi sonucunda okul yöneticileri ile koordinatör öğretmenlerin bu konuyla ilgili görüşleri arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($X^2_2=2,9; p>.05$).

Tablo 17.

Öğrencilerin isteklerine ve özelliklerine göre işyeri ve öğrenci ayırma işlemi.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	f	32	5
		%	45,1%	41,7%
0	Kısmen Yeterli	f	22	7
		%	31,0%	58,3%
10	Yeterli	f	17	0
		%	23,9%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	-2,11	-4,17
		S.S.	8,09	5,15

$$X^2 = 5,10 \quad sd = 2 \quad p = .08, p > .05$$

Araştırmaya katılan koordinatör öğretmenlerin % 45,1'i işyerleri ve öğrenci ayırma esnasında öğrencilerin isteklerinin ve özelliklerinin dikkate alınmasının gerektiğini ve şu anki uygulamada bu durumun yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin %58,3'ü ise öğrenci ayırma işleminin şu anki uygulanış biçimini kısmen yeterli bulduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 18.

İlgili taraflar (okul- işletme- öğrenci- veli) arasındaki protokoller ve sözleşmeler.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	f	5	2
		%	7,0%	16,7%
0	Kısmen Yeterli	f	21	7
		%	29,6%	58,3%
10	Yeterli	f	45	3
		%	63,4%	25,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	5,63	0,83
		S.S.	6,26	6,68

$$X^2 = 6,26 \quad sd = 2 \quad p = .04$$

Sanayi kuruluşlarında yapılan mesleki uygulamalarda taraflar arasında yapılan sözleşmeleri koordinatör öğretmenlerin %63,4'ü yeterli bulurken okul yöneticilerinin %58'i kısmen yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Tablo 18'deki verilere dayanılarak yapılan X^2 testi sonucunda koordinatör öğretmenler ile okul yöneticilerinin taraflar arasındaki yapılan protokoller ve sözleşmelerin yeterliliği konusundaki görüşleri arasında farklılık olduğu ortaya çıkmış ve bu farklılık anlamlı bulunmuştur ($X^2_2 = 6,26$, $p < .05$).

Tablo 19.

Okul ve işletme tarafından ortaklaşa hazırlanan öğretim planları.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	f	46	3
		%	64,8%	25,0%
0	Kısmen Yeterli	f	13	9
		%	18,3%	75,0%
10	Yeterli	f	12	0
		%	16,6%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	-0,14	-7,50
		S.S.	5,97	4,52

$$X^2 = 17,23 \quad sd= 2 \quad p= .00$$

Anketi cevaplayan okul yöneticilerinin % 25'i ve koordinatör öğretmenlerin %64,8'i okul- işletme ortaklaşa hazırlanan eğitim ve öğretim programların yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin %75'i ve koordinatör öğretmenlerin %18,3'ü ortaklaşa hazırlanan programların kısmen yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca koordinatör öğretmenler bu konuyla ilgili olarak aşağıdaki görüşleri beyan etmişlerdir.

- Okul- işletme arasındaki işbirliğinde emsal okullar arası uygulama farkları işyerlerini de şaşırtmaktadır. Bunun için ortak bir uygulama yapılması sağlanmalıdır.

- Öğrencilerin işyerinde 3. sınıfın atölye müfredatının %80'ini tamamlaması zorunluluğu günümüz işyerleri gerçeği göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmelidir.

Koordinatör öğretmenler ile okul yöneticilerinin ortak programların hazırlanmasına ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığını kontrol etmek amacıyla yapılan X^2 testi sonucunda farklılık olduğu ortaya çıkmış ve bu farklılık anlamlı bulunmuştur. ($X^2_2=17,23$, $p<.05$).

Tablo 20.

Okulun bulunduğu merkezde uygulama için işyeri bulma durumu			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	f	32	3
		%	45,5%	25,0%
0	Kısmen Yeterli	f	22	6
		%	31,0%	50,0%
10	Yeterli	f	17	3
		%	23,9%	25,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	14,5%
		$\bar{X}$	-2,11	0
		S.S.	8,09	7,38

$$X^2 = 2,08 \quad sd = 2 \quad p = .35, p > .05$$

Tablo 20’de görüldüğü gibi koordinatör öğretmenlerin %45,5’i ve okul yöneticilerinin %25’i okullarının bulundukları bölgede öğrencilerin mesleki uygulama yapabilecekleri işyerlerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin %50’si ise uygulamaların yapılabileceği işyerlerinin kısmen yeterli olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan Kay- Kare testi sonucunda okul yöneticileri ile koordinatör öğretmenlerin mesleki uygulamanın gerçekleştirilebileceği işyerlerinin yeterliliği konusunda görüşle ilgili olarak farklı düşündükleri ortaya çıkmıştır. ($X^2_2=2,08$; $p<05$)

Tablo 21

Eğitimin etkili olarak yürütülebilmesi için okul ve işyeri arasında yürütülen koordinasyon.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	f	20	5
		%	28,2%	41,7%
0	Kısmen Yeterli	f	39	7
		%	54,9%	58,3%
10	Yeterli	f	12	0
		%	16,9%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	-1,13	-4,17
		S.S.	6,66	5,15

$$X^2 = 2,67 \quad sd = 2 \quad p = .26,$$

Ankete katılan okul yöneticilerinin % 58,3'ü ve koordinatör öğretmenlerin 54,9'u okul- işyeri arasında yürütülen koordinasyonun kısmen yeterli olduğunu belirtmişlerdir. ($X^2_2 = 2,67$ $p > .05$)

Tablo 22

İşyerlerinin eğitime yönelik ilgisi.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	f	52	6
		%	73,2%	50,0%
0	Kısmen Yeterli	f	18	6
		%	25,4%	50,0%
10	Yeterli	f	1	0
		%	1,4%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	-7,18	-5,0
		S.S.	4,83	5,22

$$X^2 = 3,12 \quad sd = 2 \quad p = .21$$

Koordinatör öğretmenlerin % 73, 2'si ve okul yöneticilerinin %50'si işyerlerinin mesleki uygulamaya yönelik ilgisiz olduklarını belirtmişlerdir.

İşyerlerinin uygulamaya ilgisini arttıracak teşvik edici ve özendirici önlemlerin alınması gerekmektedir. Mesleki uygulama yasal zorunluluktan ziyade gönüllü bir uygulamaya sokulursa daha verimli olacağı düşünülmektedir. ($X^2_2=3,12$; $p>.05$)

Tablo 23.

Uygulama yapılacak işletmelerin merkezden belirlenip koordine edilmesi.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	f	49	7
		%	69,0%	58,3%
0	Kısmen Yeterli	f	20	5
		%	28,2%	41,7%
10	Yeterli	f	2	0
		%	2,8%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	-6,62	-5,83
		S.S.	5,33	5,15

$$X^2 = 1,13 \quad sd = 2 \quad p = .57$$

Tablo 23'teki verilere bakıldığında uygulamaların yapılacağı işletmelerin İl Mesleki Eğitim Komisyonlarınca belirlenip koordine edilmesi 3308 Sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanuna göre yasal zorunluluk olmasına rağmen bu komisyonların görevlerini yerine getirmedikleri görülmektedir. Nitekim ankete katılan okul yöneticilerinin % 58,3'ü ve koordinatör öğretmenlerin % 69'u mesleki uygulamaların yapılacağı işyerlerinin belirlenmesi koordine edilmesi işleminde Mesleki Eğitim Komisyonlarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. ($X^2_2=1,13$; $p>.05$)

Tablo 24

Usta öğretici ve Koordinatör öğretmenin işbirliği yapması ve eğitimi koordine etmesi.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	f	31	0
		%	43,7%	0%
0	Kısmen Yeterli	f	36	12
		%	50,7%	100%
10	Yeterli	f	4	0
		%	5,6%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	-3,80	0
		S.S.	5,94	0

$$X^2 = 10,23 \quad sd = 2, \quad p = .01$$

Anketi cevaplayan okul yöneticilerinin tamamı ve koordinatör öğretmenlerin % 50,7'si usta- koordinatör öğretmen arasındaki işbirliğinin kısmen yeterli olduğu yönünde görüş belirtirken, koordinatör öğretmenlerin % 43,7'si bu işbirliğinin yetersiz olduğunu vurgulamaktadır. Tablo 24'teki verilere dayanılarak yapılan X^2 testi sonucunda ankete denek olarak katılanların görevleri ile bu konuyla ilgili görüşleri arasında ilişki olduğu ve bu ilişkinin anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. ($X^2_2=10,23$, $p<.05$). Ankete denek olarak katılanların bu konuya ilişkin görüşleri görevlerine göre farklılık göstermektedir.

Tablo 25

Usta öğretmenlerin öğrencilerin başarı durumunu takip etmesi.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	F	17	6
		%	23,9%	50,0%
0	Kısmen Yeterli	F	41	6
		%	57,7%	50,0%
10	Yeterli	F	13	0
		%	18,3%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	-0,56	-5
		S.S.	6,52	5,22

$$X^2 = 4,82 \quad sd= 2 \quad p= .09$$

Koordinator öğretmenlerin % 57,7'si usta öğretmenleri öğrencilerin başarı durumunu takip etmekte ve yerinde müdahale yapmakta kısmen yeterli olarak görmektedir. ($X^2_2= 4,82$; $p>.05$)

Tablo 26

Öğrencilerin eksiklerinin giderilmesi konusunda işletmelerin okul ile işbirliği yapması.			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	f	33	7
		%	46,5%	58,3%
0	Kısmen Yeterli	f	35	5
		%	49,3%	41,7%
10	Yeterli	f	3	0
		%	4,2%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100 %	100%
		$\bar{X}$	-4,22	-5,83
		S.S.	5,77	5,14

$$X^2 = 0,93 \quad sd= 2 \quad p= .63$$

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin % 58,3'ü ve koordinator öğretmenlerin %46,5'i işletmeleri, öğrencilerin eksiklerinin giderilmesi amacıyla okul ile işbirliği yapma konusunda kısmen yeterli bulurken, yöneticilerin %41,7' si

ve koordinatör öğretmenlerin % 49,3'ü bu konuda işlemleri yetersiz bulmaktadır.($p>.05$)

Tablo 27.

Usta öğretmenlerin öğrencilerle iyi ilişkiler geliştirmesi, problemleri ile ilgilenmesi ve rehberlik etmesi			Görevi	
			Öğretmen	Yönetici
-10	Yetersiz	F	40	6
		%	56,3%	50,0%
0	Kısmen Yeterli	F	29	6
		%	40,8%	50,0%
10	Yeterli	F	2	0
		%	2,8%	,0%
Toplam		N	71	12
		%	100%	100%
		$\bar{X}$	-5,35	-5
		S.S.	5,56	5,22

$$\bar{X}^2 = 0,62 \quad sd= 2 \quad p= .73$$

Koordinatör öğretmenlerin %56,3'ü ve okul yöneticilerinin %50'si usta öğretmenlerin öğrenciler ile iletişim kurmada ve onlara yardımcı olma konusunda yetersiz olduğunu düşünmektedir. Usta öğretmenler mesleki uygulamalar için okullar tarafından belirli dönemlerde eğitimden geçirilmesi sistemin işlerliği açısından yerinde bir uygulama olacaktır.($p>.05$)

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1.Sonuç.

Araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

1. Ankete katılanların tamamına yakını Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanununun günümüz istihdam ve ekonomik şartları göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

2. Bu araştırma sonuçlarına göre koordinatörlük görev almış öğretmenler bu konuda herhangi bir Hizmet İçi Eğitimden geçirilmemiştir.

3. Mesleki uygulama için işyerlerinin belirlenmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır. Bunların başında da işyerlerinin dağınık ve aralarındaki mesafenin uzaklığıdır.

4. Öğrencilerin mesleki uygulama için işletmelere dağıtımında kişisel özellikleri ve istekleri göz önünde bulundurulmamaktadır.

5. Bu araştırma sonuçlarına göre koordinatör öğretmenler ve okul yöneticileri okul – işletme arasında hazırlanan ortak öğretim planlarını yetersiz bulmaktadır.

6. Araştırmaya katılan koordinatör öğretmenler ve okul yöneticilerine göre işletmeler mesleki uygulamaya yeterli ilgiyi göstermemektedir.

7. Bu araştırma sonucuna göre koordinatör öğretmenler ve okul yöneticileri İl Mesleki Eğitim Komisyonlarının işletmelerdeki mesleki eğitim uygulamaları ile ilgili olarak görevlerini yerine getirmediklerini düşünmektedirler.

8. Usta öğreticiler öğrencilerin eğitimi konusunda ve koordinatör öğretmenler ile işbirliği konusunda yetersizdir.

9. İşyerlerinden öğrencilerin durumu ile ilgili geri dönüşüm sağlanamamaktadır, bu durumdan dolayı öğrencilerin hatalarının düzeltilmesi mümkün olamamaktadır.

10. Koordinatör öğretmenler işletmelere gittiklerinde işletme çalışanları, işletme sahibi, usta öğretici tarafından yeterli ilgiyi görememektedir.

4.2 Öneriler.

Araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

1. İşletmelerde mesleki eğitim programları ve uygulama çizelgeleri güncelleştirilmelidir. Ayrıca bunu yaparken koordinatör öğretmenlerin görüş ve düşünceleri dikkate alınmalıdır. Bu düzenlemede mümkün olursa öğrenciler işletmelere yarıyıl boyunca sürekli devam etmesi koordinatör öğretmenin bu süreçte esas görevi geri besleme olacak şekilde ayarlanmalıdır.

2. Koordinatörlük görevini yürüten öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığınca Düzenlenecek hizmet içi eğitimden geçirilmesi yararlı olacaktır.

3. İl Mesleki Eğitim Komisyonları mesleki uygulama yapılacak işletmelerin belirlenmesinde okullara yardımcı olmalıdır. Bu komisyonlarda görevli birimler arasında sanayi kuruluşların amiri pozisyonundaki bakanlıklardan da temsilcinin bulunması işletmeler üzerinde uygulama konusunda daha sağduyulu düşünme bakımından olumlu yönde etki edebilir.

4. Öğrencilerin işletmelere yerleştirilmesinde kişisel özellikleri ve aşırıya kaçmaması kaydıyla kendi istedikleri göz önünde bulundurulursa, öğrenci uygulamaya daha istekli olacaktır. Bu durum ise uygulamanın verimliliğini arttıracaktır.

5. İşletmelerde mesleki uygulama ile ilgili okul- işletme ortak programlar geliştirilmelidir. Özellikle öğrencilerin 3. sınıfın atölye müfredatının %80'ini işyerinde tamamlaması zorunluluğu yeniden düzenlenmelidir. Okul- işletme arasındaki işbirliğinde emsal okullar arası uygulama farkları giderilmeli. Ortak bir uygulama yapılması sağlanmalıdır.

6. Mevcut uygulamada işletmelerde uygulamalı eğitim programı aynı bölgedeki iki endüstri meslek lisesi arasında bile farklılık gösterebilmektedir. Bu durum hem okullar için hem de aynı anda birden fazla okuldan öğrenci alan işletmeler için bir kargaşaya sebep olabilmektedir. Bu durumun, aynı bölge içerisindeki mesleki eğitim veren okulların arasında bir bilgi hattı kurularak ve bu sayede mesleki uygulamanın bölgesel olarak tek bir kalıba oturtulmasıyla düzeleceği düşünülmektedir.

7. İşletmelerin mesleki uygulamaya ilgisini arttırmak için bazı önlemler alınmalıdır. Mesleki eğitim veren kurumlarda eğitim programlarının oluşturulması esnasında işletmelerinde katılımının sağlanması bu işletmelerin uygulamaya ilişkin ilgisini arttıracaktır. Bu uygulama sayesinde işletmeler uygulamaya gelen öğrencilerin kendilerinin de katkıda bulundukları bir müfredatla eğitim gördükleri için bu öğrencilere ekstra bir güven duyacaklardır. Ayrıca mesleki uygulamaya ilginin az olduğu işletmelere öğrenci gönderilmemelidir.

8. Okullarda uygulanan müfredat programları teknolojiye gelişmeler göz önünde bulundurularak sürekli olarak güncelleştirilmelidir. Böylece okulda verilen teorik eğitim ile işletmelerde uygulanan mesleki eğitim birbirine paralel olarak öğrencide üzerindeki etkisi daha kalıcı olacağı düşünülmektedir.

9. Okullar öğrenci gönderdikleri işletmelerin usta öğreticileri ile sürekli irtibat halinde olmalıdır. Usta öğreticileri eğitim- öğretim yılının başında okula çağırıp uygulamaya ilişkin görüş alış- verişinde bulunmak ve usta öğreticilerin bu konuyla ilgili hizmet içi eğitimden geçirilmesi mesleki uygulamanın geliştirilmesi açısından faydalı olacaktır.

10. Öğrenciler işletmelere yerleştirilirken o işletmenin ileride işe alabileceği öğrenciler olmalıdır. Şayet bir dönem okul ve bir dönem işletmede mesleki uygulamanın yapıldığı bir sistem geliştirilirse bu işletmeler uygulama sonucunda öğrenciler ile ilgili olarak okullara geniş bir rapor sunacak ve eksiklerinin giderilmesini isteyecektir. İşletmelerde öğrencilerin mesleki uygulamaları ile ilgili geribildirim sağlanabileceği düşünülmüştür.

11. İşletmelerin eğitim birimleri kurmaları için bir yaptırım uygulanmalıdır. İşletmelerin eğitim biriminin kurması zorunluluğu mevcut sistemdeki 200'ün üzerinde çalışanı bulunan işletmeler yerine, 50 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerini kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Böylece okullar da işletme bulmada sorun yaşamayacaklardır.

12. Endüstri Meslek Liselerinin Sanayi Bakanlığına devredilmesi ya da Milli Eğitim Bakanlığı ile Sanayi Bakanlığının ortak yönetimine verilmesi işletmelerde yapılan mesleki uygulama ile ilgi sorunları daha baştan çözüme kavuşturacaktır.

Sanayi Bakanlığının işletmelerin amiri pozisyonunda olması okulları ve koordinatör öğretmenleri doğrudan işletmelerin amiri durumuna getirecektir. Böylece okullar ve Koordinatör öğretmenler işletmelere gittiklerinde hak ettikleri ve uygulamanın geliştirilmesi açısından gerekli olan ilgiyi öreceklidir. Bu uygulamaya en iyi örnek ise Sağlık Bakanlığı denetimindeki Sağlık Meslek Liseleridir.

13. Yukarıda bahsettiğimiz sistemin uygulanmasının mümkün olmadığı durumda ise devlet her ilde küçük sanayi kurmalı ve öğrenciler birinci sınıftan itibaren belli aralıklarla bu sanayide çalıştırılmalıdır. Böylece öğrencilerin mesleki gelişimi öğretmenlerin denetiminde olacak ayrıca devlet de burada yapılan üretimden faydalanacaktır. Ayrıca bu sanayiler için devletin ekstra masraf etmesi gerekmeyecek, bu sanayiler döner sermaye ile çalıştırabilecektir.

Döner sermaye ile çalışmaya ve üretim yapmaya en iyi örnek ise Yenimahalle Endüstri Meslek Lisesidir. Bu lisenin kendi atölyesinde bilgisayar öğretmenlerinin ve bölüm öğrencilerinin katılımıyla yalpan bilgisayar üretimi montaj, programlama, nakliye, teknik servis ve yerinde kurulum hizmetleri dahil 1500- 2000 adet aylık kapasiteye ulaşmış durumdadır. Bunun yanı sıra okulda bilgisayar masaları, kesintisiz güç kaynağı, UPS kutusunun kalıpları gibi ürünler üretilmektedir. Burada çalışan öğretmenlerin ve öğrencilerin teknolojik bilgi birikimlerinin arttırılması ise bu üretimin en yararlı yönüdür. Burada üretilen bilgisayarlar Türkiye'nin 81 İlinin yanı sıra Azerbaycan, Kazakistan, Makedonya, KKTC gibi ülkelere de gönderilmiş ve kullanılmaktadır. Bu uygulamanın okullar düzeyinde kalması yerine bahsettiğimiz sistem içerisinde değerlendirilmesi devlet bütçesine de ciddi katkılarda bulunacaktır.

KAYNAKÇA.

- AKTAŞ, Nurşen: (1999). Mesleki ve Teknik Eğitim Okullarında Matbaa Eğitimi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara
- AKKUTAY, Ülker: (1996). Milli Eğitimde Uzman Raporları, Atatürk Dönemi. Avni Akyol Kültür ve Eğitim Ümit Vakfı Yayınları. Ankara.
- CAFOĞLU, Zuhale: (1995) “Mesleki ve Teknik Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi” Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu- 1. Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi. 22- 23 Haziran. Elazığ.
- DĞAON, Hıfzı: (1997) Okul Sanayi İlişkileri, Okuldan İş Hayatına Geçiş. Ankara.
- DOĞAN, Hıfzı, C. ALKAN ve İ.SEZGİN (2001) Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları:Kavramlar, Gelişmeler, Uygulamalar, Yönelmeler. Gazi Büro Kitapevi, Ankara.
- ERKEN, Veysi: (1998) Bir Sivil Örgütlenme Modeli, Ahilik. Seba yayınları, Ankara.
- GÜROL, Mehmet: (1997) Okul Sanayi İşbirliği, PEGEM Yayınları, Ankara.
- İPEK, Hayati: (1998) Okul ve İşletmelerde Mesleki Eğitim Uygulamasının 12. Yılında Ankara İlinde Endüstri Meslek Liseleri Boyutunun Değerlendirilmesi. Ankara, Gazi Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- KILIÇ, Ruhi: (1997) Ortaöğretim Okullarında Bilgi Çağının Öngördüğü Temel ve İşe Yönelik Yeterliliklerine Oranda Kazandırıldığını

Değerlendirme. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi.) Ankara.

KAZU, Yaşar; D. Cihat : (2002) “ Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarındaki Gelişmeler”. Milli Eğitim Dergisi. Güz-2002, Sayı 155, Sayfa 11- 16. Ankara.

KAZU, Yaşar: (1995) “Atölye ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin Okul- Endüstri İşbirliğine Dayalı Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. (Elazığ İli Örneği)” Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu- 1. Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi. 22- 23 Haziran. Elazığ.

ÖNAL, Sami: (1997) 3308 Sayılı Yasa Kapsamında İşletmelerde Yapılan Mesleki Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesinde Endüstri Meslek Liseleri Örneği. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.) Ankara.

ŞEN, Şenay: (1997) Teknik Liselerin Değerlendirilmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

TARIM, Harun: (2000) Balıkesir İlindeki Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul Sanayi Eğitimlerinin Değerlendirilmesi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi). Balıkesir.

M.E.B. (1982) “ Atatürk ve Eğitim” Eğitim, Bilim ve Sanat Dergisi, Sayı: 57, Yıl 1982, MEB Basımevi, İstanbul.

- M.E.B. (2001) 2002 Yılı Başında Milli Eğitim. Milli Eğitim Basımevi. Ankara.
- M.E.B. (1995) Okul Ve İşletmelerde Beceri Eğitim Araştırması. Mesleki ve Teknik eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi. (METARGEM) Ankara.
- M.E.B. (1998) Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Mesleki Eğitim Yönetmeliği. Tebliğler Dergisi. Sayı 2490. Temmuz.
- M.E.B. (1995) Endüstri Meslek Liseleri Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerdeki Beceri Eğitiminin Değerlendirilmesi. METARGEM. Yayın No:10. Ankara.
- M.E.B. (1997) Endüstri Meslek Lisesi Mezunlarını İzleme Araştırması (Türkiye Geneli). METARGEM. Yayın No: 14. Ankara.
- M.E.B. (1999). 16. Milli Eğitim Şûrası, Raporlar, Görüşmeler, Kararlar. Millî Eğitim Basımevi, Ankara.
- M.E.B. (2001) 2002 Yılı Başında Milli Eğitim. Milli Eğitim Basımevi. Ankara.

EKLER

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM: Kültür

11.12/2003

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11.070/ 444

KONU : Anket uygulaması

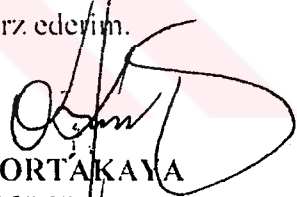
VALİLİK MAKAMINA
ANKARA

İLGİ: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 11.12.2003 tarih ve 8605 sayılı yazısı.

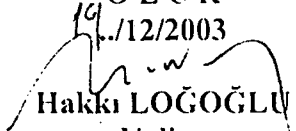
Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Annaniyaz EYEBERDİYEV'in, "Endüstri Meslek Liselerinde Okul Yöneticilerinin, Koordinatör Öğretmenlerinin ve İşletmelerdeki Yetkili Usta Öğreticilerin Okul-Sanayi İlişkileri ile ilgili Görüşleri" konulu tezi ile ilgili olarak aşağıda isimleri belirtilen İlimiz Okullarında anket uygulamak için ilgi yazı ile izin istenmektedir.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında uygulanan Devlet Memurları Kılık-Kıyafet Yönetmeliği ve Okullarda uyulması gereken usul ve esaslara özen gösterilmesi, 2003-2004 öğretim yılında olması kaydıyla, söz konusu istek Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Erol ORTAKAYA
Müdür a.

Milli Eğitim Müdür Yardımcısı

O L U R
11.12/2003

Hakkı LOĞOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Anket Uygulanacak Okullar :

- 1-Altındağ Atatürk Tek.ve E.M.L. 5-Yenimahalle Batıkent E.M.L.
- 2-Altındağ İskitler Tek.ve E.M.L. 6-Yenimahalle E.M.L.
- 3-Çankaya Balgat E.M.L.
- 4-Yenimahalle Gazi Anadolu Tek.L.ve E.M.L.

**ENDÜSTRİ MESLEK LİSELERİNDE OKUL YÖNETİCİLERİ,
KOORDİNATÖR ÖĞRETMENLER VE İŞLETMELERDEKİ YETKİLİ
USTA ÖĞRETİCİLERİN OKUL SANAYİ İLİŞKİLERİ İLE İLGİLİ
GÖRÜŞLERİ**

OKUL YÖNETİCİSİ ANKETİ

Değerli Okul Yöneticisi,

Bu araştırmanın amacını Endüstri Meslek Liselerinde okul yöneticilerinin, uygulama öğretmenlerinin ve işletmelerdeki yetkili usta öğreticilerin, öğrencilere iş tecrubesi kazandırılması için sanayi kuruluşları ile yapılan işbirliğine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Anket sorularına vereceğiniz cevaplar, belirteceğiniz görüşler ve yapacağınız değerlendirmeler yalnızca araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacaktır. Anketi cevaplandıranların kimlikleri açıklanmayacaktır.

Ankette yer alan sorular ve ifadeleri lütfen dikkatle okuyunuz. Görüş ve değerlendirmelerinize uygun olan seçeneğin hizasındaki parantezin içerisine (X) işareti koyunuz. Birden fazla seçeneği lütfen işaretlemeyiniz.

Yapmakta olduğum bu araştırmaya, anket sorularına vereceğiniz cevaplar ve yapacağınız değerlendirmelerle önemli katkıda bulunmuş olacaksınız. Araştırmaya göstereceğiniz ilgi ve yapacağınız katkı için şimdiden teşekkür ediyorum. Saygılarımla.

Annaniyaz EYEBERDİYEV

Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM 1.

1.1. Okuldaki göreviniz nedir?

1. Okul Müdürü
2. Müdür Yardımcısı.

1.2. Yaşınız.

- () 21-30 () 31-40 () 41-50 () 51-60 () 60 ve yukarı

1.3. Mesleki kıdeminiz kaç yıldır.

- () 5 yıl ve daha az. () 11 – 15 yıl. () 21- 25 yıl
() 6 – 10 yıl. () 16 – 20 yıl. () 26 yıl ve daha fazla

1.4. Eğitim düzeyiniz:

- () Yüksek Lisans. () Lisans. () Önlisans.

1.5. Şu anda işletmelerde uygulamalı mesleki eğitim gören kaç öğrenciniz bulunmaktadır?

.....

1.6. Okulunuzda kaç tane Koordinatör Öğretmen bulunmaktadır?

.....

1.7. Koordinatör öğretmenlerin haftalık koordinatörlük yükü ile ilgili düşünceleriniz:

.....

1.8. Size göre bir Koordinatör Öğretmenin koordinatörlüğünü üstlendiği öğrenci sayısı en fazla kaç olmalıdır?

1.9. İşletmelerde Mesleki Eğitimin yapılmasında bilinen sistem sizce en iyisi midir?

- () Evet () Hayır. () Kararsızım.

Eğer cevabınız **EVET** ya da **KARARSIZIM** ise 10. ve 11. soruları cevaplamayınız.

1.10.İşletmelerde mesleki eğitim uygulamasında sınıf düzeyi sizce hangisi olmalıdır?

() 1. Sınıf () 2. Sınıf () 3.Sınıf

1.11.İşletmelerde mesleki eğitimin süresi size göre ne kadar olmalıdır?

() Haftada 1 gün. () Haftada 3 gün
() Haftada 2 gün () Diğer

1.12. İşletmelerde eğitim gören öğrencilerinizin yüzde kaç eğitim gördüğü yerde istihdam edilebilmektedir?

BÖLÜM 2

Okul ve işletmelerin ortaklaşa yürüttükleri eğitim faaliyetlerinin yeterlilik derecesi ve uygulamaya ilişkin görüşler.

Uygulamaya ilişkin görüşler	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
	2	1	0	-1	-2
2.1. İşletmelerin önemli kısmı yasal zorunluluk olduğu için öğrenci kabul etmektedir					
2.2. İşletmelerdeki mesleki uygulama öğrencilerin disiplinini olumlu yönde etkilemektedir.					
2.3. Uygulama öğrencilerin kolay iş bulmalarını sağlamaktadır.					
2.4.Uygulama okul ile işyeri arasındaki işbirliği ve bilgi akışını sağlamaktadır.					
2.5. İşyerlerinde öğrenciler işe katılma yerine gözlemci olmayı tercih etmektedir.					
2.6. Öğrencilerin okul tarafından yeterince izlenememekte ve buna bağlı olarak öğrencilerde devamsızlıklar ve davranış bozuklukları meydana gelmektedir.					

İşletmelerdeki mesleki uygulamaya yönelik yapılan faaliyetler	Yeterli	Kısmen Yeterli	Yetersiz
2.7. İşyerlerinin belirlenmesi			
2.8. Öğrencilerin isteklerine ve özelliklerine göre işyeri ve öğrenci ayırma işlemi			
2.9. İlgili taraflar (okul- işletme- öğrenci- veli) arasındaki protokoller ve sözleşmeler.			
2.10. Okul ve işletme tarafından ortaklaşa hazırlanan öğretim plânları.			
2.11. Okulun bulunduğu merkezde uygulama için işyeri bulma durumu			
2.12. Eğitimin etkili olarak yürütülebilmesi için okul ve işyeri arasında yürütülen koordinasyon.			
2.13. İşyerlerinin eğitime yönelik ilgisi.			
2.14. Uygulama yapılacak işletmelerin merkezden belirlenip koordine edilmesi.			
2.15. Usta öğretici ve Koordinatör öğretmenin işbirliği yapması ve eğitimi koordine etmesi			
2.16. Usta öğreticilerin öğrencilerin başarı durumunu takip etmesi			
2.17. Öğrencilerin eksiklerinin giderilmesi konusunda işletmelerin okul ile işbirliği yapması.			
2.18. Usta öğreticilerin öğrencilerle iyi ilişkiler geliştirmesi, problemleri ile ilgilenmesi ve rehberlik etmesi			

Okul-sanayi ilişkileri ve işletmelerde mesleki eğitim konusunda bu ankette yer almayan ancak önemli gördüğünüz ve belirtmek istediğiniz görüş ve önerilerinizi lütfen yazınız.

.....

.....

.....

.....

ÇALIŞMAYA KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM

**ENDÜSTRİ MESLEK LİSELERİNDE OKUL YÖNETİCİLERİ,
KOORDİNATÖR ÖĞRETMENLER VE İŞLETMELERDEKİ YETKİLİ
USTA ÖĞRETİCİLERİN OKUL SANAYİ İLİŞKİLERİ İLE İLGİLİ
GÖRÜŞLERİ**

Koordinatör Öğretmen Anketi

Değerli Koordinatör Öğretmen,

Bu araştırmanın amacını Endüstri Meslek Liselerinde okul yöneticilerinin, uygulama öğretmenlerinin ve işletmelerdeki yetkili usta öğreticilerin, öğrencilere iş tecrübesi kazandırılması için sanayi kuruluşları ile yapılan işbirliğine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Anket sorularına vereceğiniz cevaplar, belirteceğiniz görüşler ve yapacağınız değerlendirmeler yalnızca araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacaktır. Anketi cevaplandıranların kimlikleri açıklanmayacaktır.

Ankette yer alan sorular ve ifadeleri lütfen dikkatle okuyunuz. Görüş ve değerlendirmelerinize uygun olan seçeneğin hizasındaki parantezin içerisine (X) işareti koyunuz. Birden fazla seçeneği lütfen işaretlemeyiniz.

Yapmakta olduğum bu araştırmaya, anket sorularına vereceğiniz cevaplar ve yapacağınız değerlendirmelerle önemli katkıda bulunmuş olacaksınız. Araştırmaya göstereceğiniz ilgi ve yapacağınız katkı için şimdiden teşekkür ediyorum. Saygılarımla.

Annaniyaz EYEBERDİYEV

Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM 1

1.1. Hangi meslek alanında öğretmenlik yapıyorsunuz?

.....

1.2. Yaşınız.

() 21-30 () 31-40 () 41-50 () 51- 60 () 60 ve yukarı

1.3. Öğretmenlik mesleki kıdeminiz kaç yıldır?

() 5 yıl ve daha az. () 11 – 15 yıl. () 21- 25 yıl
() 6 – 10 yıl. () 16 – 20 yıl. () 26 yıl ve daha fazla.

1.4. Eğitim düzeyiniz:

() Yüksek Lisans. () Lisans. () Önlisans.

1.5. Koordinatörlük göreviniz haftada kaç saattir?

1.6. Koordinatörlüğünü üstlendiğiniz öğrenci sayısı kaçtır?

1.7. Sizce koordinatörlüğünü üstlendiğiniz öğrenci sayısı kaç olmalıdır?

1.8. Koordinatörlük görevi için hizmet içi eğitim aldınız mı?

() Evet () Hayır

1.9. Sizce hizmet içi eğitim gerekli mi?

() Evet () Hayır () Kararsızım

1.10. İşletmelerde Mesleki Eğitimin yapılmasında bilinen sistem sizce en iyisi midir?

() Evet () Hayır. () Kararsızım.

Eğer cevabınız **EVET** ya da **KARARSIZIM** ise 11. ve 12. soruları cevaplamayınız.

1.11.İşletmelerde mesleki eğitim uygulamasında sınıf düzeyi sizce hangisi olmalıdır?

() 1. Sınıf () 2. Sınıf () 3.Sınıf

1.12.İşletmelerde mesleki eğitimin süresi size göre ne kadar olmalıdır?

() Haftada 1 gün. () Haftada 3 gün
() Haftada 2 gün () Diğer.....

BÖLÜM 2

Okul ve işletmelerin ortaklaşa yürüttükleri eğitim faaliyetlerinin yeterlilik derecesi ve uygulamaya ilişkin görüşler.

Uygulamaya ilişkin görüşler	Kesinlikle Katılıyor	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
	2	1	0	-1	-2
2.1. İşletmelerin önemli kısmı yasal zorunluluk olduğu için öğrenci kabul etmektedir					
2.2. İşletmelerdeki mesleki uygulama öğrencilerin disiplinini olumlu yönde etkilemektedir.					
2.3. Uygulama öğrencilerin kolay iş bulmalarını sağlamaktadır.					
2.4.Uygulama okul ile işyeri arasındaki işbirliği ve bilgi akışını sağlamaktadır.					
2.5. İşyerlerinde öğrenciler işe katılma yerine gözlemci olmayı yeğlemektedir.					
2.6. Öğrencilerin okul tarafından yeterince izlenememekte ve buna bağlı olarak öğrencilerde devamsızlıklar ve davranış bozuklukları meydana gelmektedir.					

İşletmelerdeki mesleki uygulamaya yönelik yapılan faaliyetler	Yeterli	Kısmen Yeterli	Yetersiz
2.7. İşyerlerinin belirlenmesi			
2.8. Öğrencilerin isteklerine ve özelliklerine göre işyeri ve öğrenci ayırma işlemi			
2.9. İlgili taraflar (okul- işletme- öğrenci- veli) arasındaki protokoller ve sözleşmeler.			
2.10. Okul ve işletme tarafından ortaklaşa hazırlanan öğretim planları.			
2.11. Okulun bulunduğu merkezde uygulama için işyeri bulma durumu			
2.12. Eğitimin etkili olarak yürütülebilmesi için okul ve işyeri arasında yürütülen koordinasyon.			
2.13. İşyerlerinin eğitime yönelik ilgisi.			
2.14. Uygulama yapılacak işletmelerin merkezden belirlenip koordine edilmesi.			
2.15. Usta öğreticilerin Koordinatör öğretmen ile işbirliği yapması ve eğitimi koordine etmesi			
2.16. Usta öğreticilerin öğrencilerin başarı durumunu takip etmesi			
2.17. Öğrencilerin eksiklerinin giderilmesi konusunda işletmelerin koordinatör öğretmenle işbirliği yapması.			
2.18. Usta öğreticilerin öğrencilerle iyi ilişkiler geliştirmesi, problemleri ile ilgilenmesi ve rehberlik etmesi			

Okul sanayi ilişkileri ve işletmelerde mesleki eğitim konusunda bu ankette yer almayan ancak önemli gördüğünüz ve belirtmek istediğiniz görüş ve önerilerinizi lütfen yazınız.

.....

.....

.....

.....

ÇALIŞMAYA KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM